

Sprawozdanie specjalne

System kontroli produktów ekologicznych został udoskonalony, lecz niektóre wyzwania wciąż są aktualne

(przedstawione na mocy art. 287 ust. 4 akapit drugi TFUE)

EUROPEJSKI
TRYBUNAŁ
OBRACHUNKOWY

SPIS TREŚCI

	Punkt
Glosariusz	
Streszczenie	I-VII
Wstęp	1-23
Unijne systemy kontroli produkcji ekologicznej	5-14
Rozwijający się w szybkim tempie rynek	15-18
Wsparcie finansowe dla rolnictwa ekologicznego w UE	19
Unijne ramy prawne dotyczące produkcji ekologicznej	20-23
Zakres kontroli i podejście kontrolne	24-28
Uwagi	29-89
Poprawił się nadzór nad systemem kontroli produktów ekologicznych wytworzonych w UE	29-49
Komisja ulepszyła monitorowanie systemów kontroli w państwach członkowskich	30-35
Wyliminowano wiele niedociągnięć w sprawowanym przez państwa członkowskie nadzorze nad jednostkami certyfikującymi	36-47
Wymiana informacji poprawiła się, ale wciąż mogłaby przebiegać szybciej i być bardziej kompleksowa	48-49
Częściowo sprostano wyzwaniu polegającemu na zapewnieniu nadzoru nad systemem kontroli importowanych produktów ekologicznych	50-80
Komisja zaczęła prowadzić kontrole poza UE, ale nie objęły one dotąd większości równoważnych jednostek certyfikujących	54-64
Wymiana informacji poprawiła się, ale Komisja mogłaby korzystać z nich umiejętniej i szybciej	65-71
Egzekwowanie przez Komisję stosowania zasad było utrudnione i czasochłonne, ale nadchodzące zmiany w przepisach mają sprawić, że będzie ono przebiegało szybciej i skuteczniej	72-74
Niedociągnięcia w przeprowadzanych przez państwa członkowskie kontrolach importowanych produktów ekologicznych	75-80

Zapewniono lepszą identyfikowalność, ale pewne niedociągnięcia nie zostały wyeliminowane	81-89
Zapewniono lepszą identyfikowalność na terenie UE, ale nie wszystkich producentów da się wskazać	84-88
Badanie w zakresie identyfikowalności wykazało problemy związane ze znakowaniem i certyfikatami	89
Wnioski i zalecenia	90-98
Załącznik – Ocena stopnia realizacji zaleceń sformułowanych w sprawozdaniu specjalnym nr 9/2012	
Odpowiedzi Komisji	

GLOSARIUSZ

jednostka akredytująca – jednostka publiczna lub prywatna, która formalnie uznaje, że dana jednostka certyfikująca jest właściwa do przeprowadzania inspekcji i certyfikacji podmiotów trzecich zgodnie z normami produkcji ekologicznej

jednostka certyfikująca – niezależna prywatna strona trzecia lub organ administracji publicznej państwa członkowskiego, który dokonuje inspekcji i certyfikacji w zakresie produkcji ekologicznej (w prawodawstwie określany też jako organ kontrolny)

OFIS – system informacji na temat rolnictwa ekologicznego – system informatyczny Komisji służący do przetwarzania informacji na temat rolnictwa ekologicznego. Umożliwia a) elektroniczną wymianę danych między państwami członkowskimi UE, Norwegią, Islandią i Komisją, b) rozpowszechnianie danych publicznych wśród obywateli UE i podmiotów gospodarczych.

podmiot gospodarczy – osoba prywatna lub przedsiębiorstwo zajmujące się produkcją, przechowywaniem, przetwarzaniem, transportem, eksportem lub importem produktów ekologicznych

równoważna jednostka certyfikująca – jednostka certyfikująca działająca w państwie trzecim uznawana przez Komisję za jednostkę stosującą zasady produkcji ekologicznej i środki kontroli równoważne z zasadami i środkami stosowanymi w UE

równoważne państwo trzecie – państwo trzecie uznawane przez Komisję za państwo stosujące zasady produkcji ekologicznej i środki kontroli równoważne z zasadami i środkami stosowanymi w UE

równoważny – umożliwiający realizację tych samych celów i zasad poprzez stosowanie przepisów gwarantujących ten sam poziom zapewnienia zgodności

TRACES – zintegrowany skomputeryzowany system weterynaryjny – internetowe narzędzie zarządzania stosowane przez Komisję w odniesieniu do wszystkich wymogów sanitarnych dotyczących wewnątrzunijnego handlu zwierzętami, nasieniem i zarodkami, żywnością, a także ich importu. TRACES ustanowiono na mocy decyzji Komisji 2004/292/WE w oparciu o dyrektywę Rady 90/425/EWG.

właściwy organ – centralny organ państwa członkowskiego (lub państwa trzeciego) właściwy do organizowania kontroli urzędowych w zakresie produkcji ekologicznej lub każdy inny organ, któremu powierzono takie uprawnienia.

STRESZCZENIE

I. Ramy produkcji ekologicznej wspólne dla całej UE ustanowiono przede wszystkim w celu lepszej ochrony interesów konsumentów, zagwarantowania uczciwej konkurencji między producentami oraz ułatwienia swobodnego obrotu produktami ekologicznymi w UE. W przepisach unijnych przewidziano system kontroli produktów ekologicznych. Ma on na celu dać konsumentom pewność, że produkty ekologiczne, które kupują, zostały wytworzone z zachowaniem unijnych lub równoważnych przepisów na każdym etapie łańcucha dostaw, niezależnie od tego, czy produkty te pochodzą z UE, czy są importowane.

II. W czerwcu 2012 r. Trybunał opublikował sprawozdanie specjalne nr 9/2012 dotyczące systemu kontroli produkcji, przetwarzania, dystrybucji i przywozu produktów ekologicznych. Obecna kontrola dotyczy podjętych działań następczych i została przeprowadzona z zamiarem oceny, czy Komisja wyeliminowała niedociągnięcia wskazane w poprzednim sprawozdaniu. Trybunał przeanalizował ponadto w szerszym zakresie systemy importu produktów ekologicznych. Z ustaleń zespołu kontrolnego wynika, że od czasu publikacji poprzedniego sprawozdania specjalnego na ten temat system kontroli został udoskonalony, a ówczesne zalecenia zasadniczo zrealizowano, lecz niektóre wyzwania wciąż są aktualne.

III. W zakresie produktów ekologicznych wytworzonych w UE – które składają się na większość unijnej konsumpcji – zarówno Komisja, jak i państwa członkowskie skorygowały wiele uchybień opisanych w poprzednim sprawozdaniu Trybunału. Po jego publikacji w 2012 r. Komisja wznowiła wizyty kontrolne i od tamtej pory objęła nimi większość państw członkowskich. Właściwe organy państw członkowskich, w których Trybunał przeprowadził kontrolę, poczyniły kroki mające na celu udoskonalenie systemów kontroli. Niektóre z nich wyeliminowały zaobserwowane wcześniej uchybienia za sprawą zmian wprowadzonych w ramach prawnych, inne – poprzez lepszą koordynację działań z jednostkami akredytującymi bądź ulepszenie wytycznych dotyczących nadzoru jednostek certyfikujących. Mimo to Trybunał wykrył szereg uchybień mających związek z ustaleniami z poprzedniej kontroli. Stwierdził również, że w UE nie zharmonizowano jeszcze stosowania środków egzekwowania przepisów, a sprawozdawczość prowadzona w państwach członkowskich bywa opóźniona i niepełna.

IV. Produkty pochodzące z importu stanowią mniejszą część unijnej konsumpcji żywności ekologicznej. Ponad 80% produktów ekologicznych importowanych do UE jest certyfikowanych przez równoważne jednostki certyfikujące działające w państwach trzecich, natomiast pozostały odsetek to produkty importowane z nielicznych państw trzecich, których normy uznawane są za równoważne z unijnymi. Od 2012 r. Komisja przeprowadziła kontrole w większości równoważnych państw trzecich. Zaczęła także przeprowadzać wizyty w równoważnych jednostkach certyfikujących oraz analizować ich działania na miejscu, w państwach trzecich. Dotychczas przyjrzała się w ten sposób systemom wykorzystywanym w przypadku około jednej trzeciej produktów importowanych certyfikowanych przez równoważne jednostki certyfikujące.

V. Trybunał zaobserwował, że Komisja sonduje dopiero możliwość uzyskania synergii ze sprawowania nadzoru nad importem produktów ekologicznych we współpracy z właściwymi organami z innych znaczących rynków, na które produkty te są importowane, oraz dzięki prowadzeniu działań wspólnie z jednostkami akredytującymi. W odniesieniu do systemu kontroli importu można stwierdzić, że wyeliminowanie problemu po zidentyfikowaniu go przez Komisję bywa trudne i czasochłonne, lecz nowo wprowadzone przepisy mają na celu przyspieszenie i zwiększenie skuteczności egzekwowania obowiązujących zasad. Na poziomie państw członkowskich Trybunał wykrył niedociągnięcia w kontrolach przywożonych przesyłek, a także stwierdził, że kontrole importerów przeprowadzane przez jednostki certyfikujące wciąż były niekompletne.

VI. Zespół kontrolny Trybunału ponownie wykonał badanie w zakresie identyfikowalności, tj. przeanalizował dokumentację, aby prześledzić drogę produktów wstecz, od poziomu sprzedawcy detalicznego aż do producenta. Wyniki wykazały poprawę w stosunku do poprzedniej kontroli, zwłaszcza w UE. Nadal jednak nie wszystkie produkty można było prześledzić do poziomu producenta rolnego.

Zalecenia sformułowane przez zespół kontrolny mają przyczynić się do wyeliminowania utrzymujących się uchybień w zakresie produktów unijnych stwierdzonych w państwach członkowskich, a także do udoskonalenia – dzięki zacieśnionej współpracy – nadzoru nad importowanymi produktami ekologicznymi oraz do zwiększenia liczby kompletnych kontroli identyfikowalności.

WSTĘP

1. W czerwcu 2012 r. Trybunał opublikował sprawozdanie specjalne nr 9/2012 dotyczące systemu kontroli produkcji, przetwarzania, dystrybucji i przywozu produktów ekologicznych. Aby ocenić, czy Komisja wyeliminowała niedociągnięcia wskazane w tym sprawozdaniu, Trybunał przeanalizował podjęte działania następcze, uwzględniając w większym zakresie systemy importu produktów ekologicznych.

2. Produkcja ekologiczna jest „ogólnym systemem zarządzania gospodarstwem i produkcji żywności, łączącym praktyki najkorzystniejsze dla środowiska i klimatu, wysoki stopień różnorodności biologicznej, ochronę zasobów naturalnych oraz stosowanie wysokich norm dotyczących dobrostanu zwierząt i produkcji, odpowiadających zapotrzebowaniu rosnącej liczby konsumentów na produkty wytwarzane przy użyciu naturalnych środków i procesów”¹. Do produktów ekologicznych zalicza się żywność przetworzoną i nieprzetworzoną, napoje, a także paszę i nasiona. Sektor produkcji ekologicznej obejmuje producentów z sektora rolnego i akwakultury, a także dostawców, producentów żywności i dystrybutorów.

3. W 1991 r. na mocy rozporządzenia Rady wprowadzono wspólne dla całej UE ramy prawne regulujące produkcję ekologiczną, a także system kontroli i certyfikacji². Wcześniej produkcja ekologiczna w UE była uregulowana za pomocą szeregu norm opracowanych przez stowarzyszenia ekologiczne w różnych państwach członkowskich. Ramy prawne wspólne dla całej UE ustanowiono przede wszystkim w celu lepszej ochrony interesów konsumentów,

¹ Motyw 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/848 z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie produkcji ekologicznej i znakowania produktów ekologicznych i uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 834/2007 (Dz.U. L 150 z 14.6.2018, s. 1), który nieznacznie zmienił motyw 1 rozporządzenia (UE) nr 834/2007 z dnia 28 czerwca 2007 r. w sprawie produkcji ekologicznej i znakowania produktów ekologicznych i uchylającego rozporządzenie (EWG) nr 2092/91 (Dz.U. L 189 z 20.7.2007, s. 1).

² Rozporządzenie Rady (EWG) nr 2092/91 z dnia 24 czerwca 1991 r. w sprawie produkcji ekologicznej produktów rolnych oraz znakowania produktów rolnych i środków spożywczych (Dz.U. L 198 z 22.7.1991, s. 1).

zagwarantowania uczciwej konkurencji między producentami oraz ułatwienia swobodnego obrotu produktami ekologicznymi w UE.

4. Nie ma naukowej metody, która pozwalałaby ustalić, czy dany produkt jest ekologiczny. „[P]odtrzymani[e] i uzasadnieni[e] zaufania konsumentów do produktów znakowanych jako ekologiczne”³ zależy od tego, w jakim stopniu system kontroli i certyfikacji jest w stanie zmniejszyć prawdopodobieństwo, że podmioty gospodarcze nie będą przestrzegać odpowiednich norm.

Unijne systemy kontroli produkcji ekologicznej

5. Unijne logo na produkcie (zob. **rys. 1**) świadczy o tym, że został on wyprodukowany zgodnie z odpowiednimi normami unijnymi oraz objęty systemem kontroli i certyfikacji. W przypadku produktów przetworzonych oznacza to, że co najmniej 95% składników pochodzenia rolnego jest ekologicznych. Oprócz nowego unijnego logo produkcji ekologicznej w oznakowaniu umieszcza się numer identyfikacyjny jednostki certyfikującej, a także informację, czy surowce rolnicze, z których składa się produkt, zostały wyprodukowane w UE czy poza UE (czy też zarówno w UE, jak i poza UE).

Rys. 1 – Unijne logo produkcji ekologicznej

Źródło: Rozporządzenie Komisji (UE) nr 271/2010 z dnia 24 marca 2010 r.

6. Na różnych etapach łańcucha dostaw poszczególne podmioty gospodarcze wprowadzają własne procedury w zakresie produktów ekologicznych, począwszy od

³ Motyw 3 rozporządzenia Rady (WE) nr 834/2007 z dnia 28 czerwca 2007 r. w sprawie produkcji ekologicznej i znakowania produktów ekologicznych i uchylającego rozporządzenie (EWG) nr 2092/91 (Dz.U. L 189 z 20.7.2007, s. 1).

podstawowych kontroli po bardzo złożone procedury. Wszystkie te działania mają ostatecznie zagwarantować, że produkty oznaczone unijnym logo jako ekologiczne rzeczywiście spełniają wymagane normy.

7. UE utworzyła system kontroli, którego jednym z elementów są organy kontrolujące poszczególne podmioty gospodarcze. Przeprowadzają one kontrole bezpośrednio w zakładach produkcyjnych lub przetwórczych, sprawdzają dokumentację oraz badają próbki produktów końcowych, zebranych plonów, liści lub gleby pod kątem wykorzystania niedozwolonych substancji. Jednostki certyfikujące, które prowadzą owe kontrole, są kluczowym ogniwem każdego systemu kontroli i certyfikacji. Podmioty gospodarcze uiszczają opłatę za wydanie certyfikatu przez jednostkę certyfikującą.

8. Do produktów wytwarzanych w UE i produktów importowanych mają zastosowanie różne systemy kontroli. Główną rolę we wszystkich tych systemach odgrywa Komisja, która sprawuje nadzór nad systemami kontroli w państwach członkowskich oraz nad jednostkami zaangażowanymi w funkcjonowanie różnych systemów importu.

System kontroli produktów wytwarzanych w UE

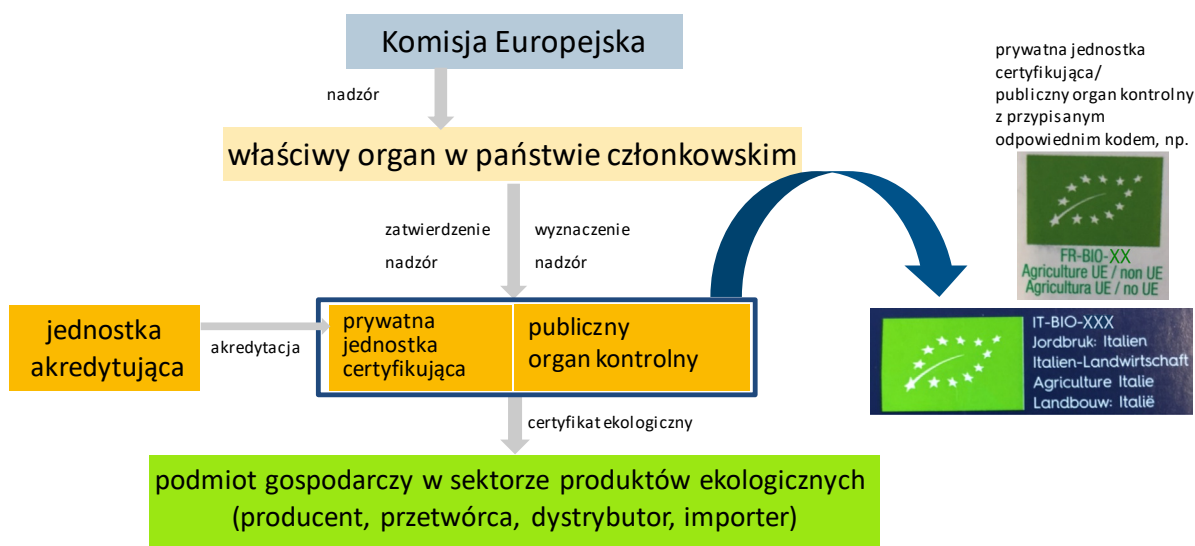
9. Państwa członkowskie UE mają możliwość ustanowienia systemu kontroli i certyfikacji, który będzie miał charakter prywatny, publiczny lub mieszany. Większość państw członkowskich zatwierdziła prywatne jednostki certyfikujące. Pięć państw członkowskich wyznaczyło publiczne jednostki certyfikujące, określane w prawodawstwie jako organy kontrolne, a dwa wybrały system mieszany. W całej UE zatwierdzono około 250 jednostek certyfikujących i publicznych organów kontrolnych⁴. W niniejszym sprawozdaniu określane są one zbiorowo jako „jednostki certyfikujące”.

⁴ DG AGRI: wykaz jednostek certyfikujących i organów kontrolnych w sektorze produkcji ekologicznej. Stan na 14.8.2018 r.
Zob.: http://ec.europa.eu/agriculture/ofis_public/r8/ctrl_r8.cfm?targetUrl=home&lang=pl

10. Państwa członkowskie mają obowiązek wyznaczyć co najmniej jeden organ właściwy do zatwierdzania i nadzoru jednostek certyfikujących oraz do zastosowania w razie konieczności szeregu środków egzekwowania przepisów (w tym sankcji).

11. Prywatne jednostki certyfikujące są zobowiązane do uzyskania akredytacji zgodnie z najnowszą wersją normy ISO/IEC 17065:2012. Jednostki akredytujące weryfikują jednostki certyfikujące pod względem kompetencji technicznych, niezależności, bezstronności oraz zawodowej uczciwości. W przypadku publicznych organów kontrolnych akredytacja nie jest wymagana (zob. schemat na rys. 2).

Rys. 2 – System kontroli produktów wytwarzanych w UE

Źródło: Europejski Trybunał Obrachunkowy.

System kontroli produktów importowanych do UE

Równoważne państwa trzecie

12. UE uznaje, że pewna liczba państw trzecich stosuje równoważne zasady produkcji ekologicznej i systemy kontroli. Do zadań właściwych organów w równoważnych państwach trzecich należy zagwarantowanie, by przy wytwarzaniu produktów ekologicznych i przy kontrolach podmiotów gospodarczych przestrzegane były obowiązujące w danym państwie normy. Komisja jest uprawniona do przeprowadzania kontroli urzędowych w celu

sprawdzenia, czy przepisy i systemy stosowane w państwie trzecim są równoważne z zasadami unijnymi.

Równoważne jednostki certyfikujące

13. Produkty importowane z państw, które nie zostały uznane za równoważne państwa trzecie i nie należą do państw EFTA⁵, muszą zostać wytworzone i skontrolowane zgodnie z normami równoważnymi z regulacjami unijnymi. Komisja zatwierdza do tych celów prywatne jednostki certyfikujące lub publiczne organy kontrolne, które wydają certyfikaty dla podmiotów zajmujących się produkcją ekologiczną poza UE. W niniejszym sprawozdaniu określa się je mianem równoważnych jednostek certyfikujących.

14. W przypadku równoważnych jednostek certyfikujących zadania właściwego organu przyjmuje na siebie Komisja, a zatem odpowiada ona nie tylko za zatwierdzenie tych jednostek certyfikujących, ale i za nadzór nad nimi oraz – w razie konieczności – cofnięcie decyzji o zatwierdzeniu danej jednostki. Nadzór nad tymi jednostkami przez Komisję polega na przeglądzie ich sprawozdań rocznych i sprawozdań z oceny sporządzonych przez odnośną jednostkę akredytującą. Komisja może także przeprowadzać wizyty kontrolne, by przeanalizować wyniki działalności jednostek certyfikujących.

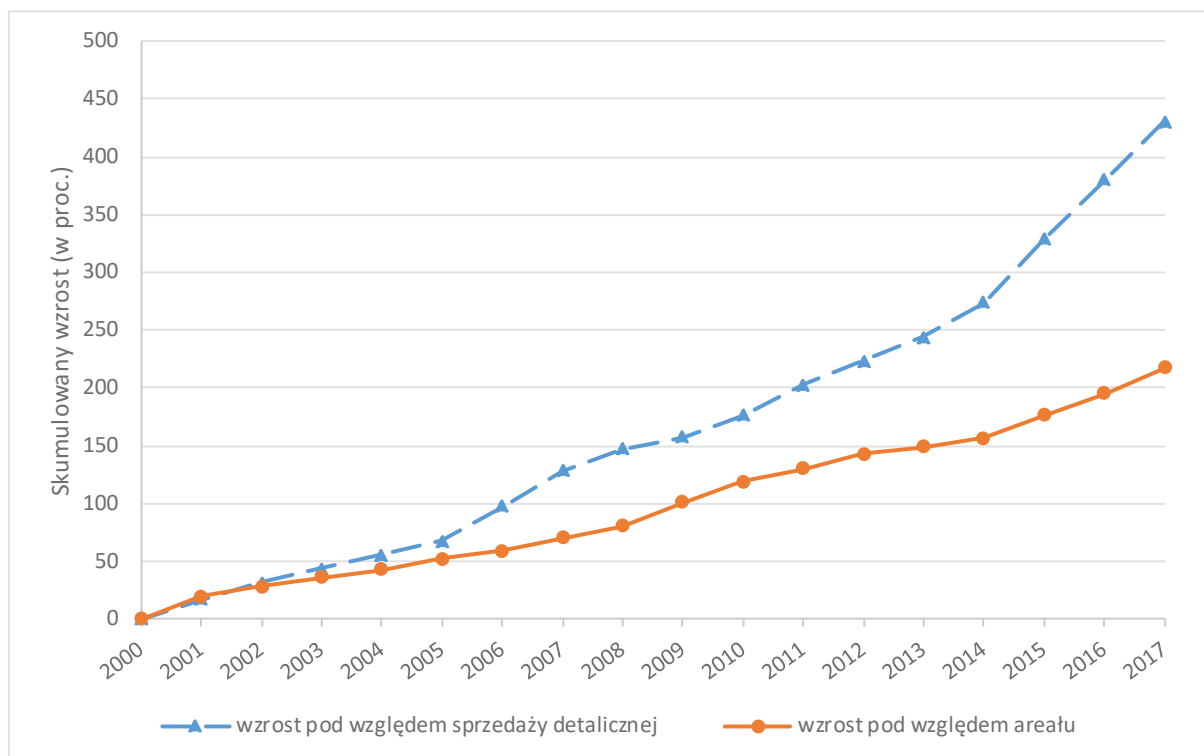
Rozwijający się w szybkim tempie rynek

15. W ubiegłych latach unijny sektor produkcji ekologicznej rozwijał się szybko zarówno pod względem powierzchni użytków rolnych przeznaczanych na tę produkcję, jak i liczby podmiotów gospodarczych i udziału w rynku. Całkowita powierzchnia gruntów rolnych użytkowanych w UE na potrzeby rolnictwa ekologicznego wzrosła z 9,1 mln ha w 2010 r. do 12 mln ha w 2016 r., co stanowi przyrost o 33%. W 2016 r. odsetek użytków rolnych w UE przeznaczonych na produkcję ekologiczną wynosił 6,7%. W tym samym okresie zanotowano

⁵ Jedynymi państwami EFTA, które stosują unijne prawodawstwo w zakresie produkcji ekologicznej, są Norwegia i Islandia. Ich relacje z UE opierają się na Porozumieniu o Europejskim Obszarze Gospodarczym (EOG), którego zakres obejmuje produkcję ekologiczną. W rezultacie produkty ekologiczne pochodzące z Norwegii i Islandii można wprowadzać do swobodnego obrotu na terytorium UE.

wzrost sprzedaży detalicznej produktów ekologicznych z 18,1 mld euro do 30,7 mld euro, czyli o 69%⁶ (zob. [rys. 3](#)).

Rys. 3 – Europa. Skumulowany przyrost powierzchni upraw ekologicznych i wzrost sprzedaży detalicznej w latach 2000–2017

Źródło: Ankiety FiBL-AMI (2006–2018), Instytut Badań nad Rolnictwem Ekologicznym (FiBL), Frick, Szwajcaria.

16. Nie ma żadnych skonsolidowanych statystyk dotyczących produktów ekologicznych importowanych spoza UE. Niektóre państwa przedstawiają dane na temat udziału w rynku importowanych produktów ekologicznych. Przykładowo we Francji, która jest drugim co do wielkości rynkiem UE, około 15% wszystkich produktów ekologicznych skonsumowanych w kraju w 2017 r. zostało importowanych spoza UE⁷.

⁶ <https://statistics.fibl.org/europe/key-indicators-europe.html>

⁷ <http://www.agencebio.org/le-marche-de-la-bio-en-france>

17. Rozwijający się na coraz większą skalę światowy handel produktami ekologicznymi wiąże się z koniecznością transportu na dalekie odległości środków spożywczych produkowanych tak w UE, jak i poza nią. „Ekologiczny” niekoniecznie oznacza „od lokalnych producentów”, chociaż do celów nowego rozporządzenia w sprawie produkcji ekologicznej należy „zachęcanie do stosowania krótkich łańcuchów dostaw i produkcji lokalnej”⁸.

18. Konsumenci płacą więcej – często znacznie więcej – za produkty ekologiczne niż za produkty konwencjonalne. Na różnicę w cenie wpływa zarówno popyt konsumpcyjny, jak i koszty przetwórstwa i dystrybucji. Wielkość tej różnicy znacznie się waha w zależności od badania i konkretnych produktów spożywczych, przy czym tylko jej część trafia do producentów.

Wsparcie finansowe dla rolnictwa ekologicznego w UE

19. Rolnicy ekologiczni w UE mogą otrzymać specjalną pomoc finansową w ramach unijnej polityki rozwoju obszarów wiejskich. Jest to wsparcie uzupełniające w stosunku do płatności otrzymywanych przez wszystkich unijnych rolników (głównie w ramach systemu płatności podstawowej / systemu jednolitej płatności obszarowej i płatności z tytułu zazieleniania, do których rolnicy ekologiczni automatycznie się kwalifikują). Specjalne płatności dla rolników ekologicznych mają postać łączonego wsparcia ze środków unijnych i krajowych przyznawanego w przeliczeniu na hektar, które przyjmuje różną wysokość w zależności od państwa członkowskiego. W latach 2015–2018 unijne dotacje w tym obszarze wynosiły średnio 700 mln euro rocznie.

Unijne ramy prawne dotyczące produkcji ekologicznej

20. Obowiązujące obecnie ramy prawne wytycza rozporządzenie Rady z 2007 r. w sprawie produkcji ekologicznej i znakowania produktów ekologicznych⁹. Jego przepisy mają zastosowanie do wszystkich etapów ekologicznego łańcucha dostaw, takich jak rolnictwo

⁸ Motyw 17 rozporządzenia (UE) 2018/848.

⁹ Rozporządzenie Rady (WE) nr 834/2007.

i akwakultura, przetwórstwo spożywcze, dystrybucja i handel detaliczny¹⁰. Bardziej szczegółowe regulacje zawarto w dwóch rozporządzeniach wykonawczych¹¹.

21. W marcu 2014 r. Komisja przedstawiła nowy unijny plan działania na rzecz produkcji ekologicznej oraz wniosek ustawodawczy w sprawie nowych zasad produkcji ekologicznej. Nowe rozporządzenie w sprawie produkcji ekologicznej i znakowania produktów ekologicznych¹² opublikowano w czerwcu 2018 r. Przepisy te zaczną obowiązywać 1 stycznia 2021 r. Do tego czasu Komisja we współpracy z państwami członkowskimi i właściwymi zainteresowanymi stronami będzie prowadziła prace nad ukończeniem i publikacją aktów delegowanych i rozporządzeń wykonawczych.

22. Żywność ekologiczna musi spełniać nie tylko szczegółowe regulacje mające zastosowanie do produkcji ekologicznej, ale i przepisy ogólne prawa żywnościowego¹³. Produkcja ekologiczna objęta jest przepisami rozporządzenia w sprawie kontroli

¹⁰ Dz.U. L 189 z 20.7.2007, s. 1.

¹¹ Rozporządzenie Komisji (WE) nr 889/2008 z dnia 5 września 2008 r. ustanawiające szczegółowe zasady wdrażania rozporządzenia Rady (WE) nr 834/2007 w sprawie produkcji ekologicznej i znakowania produktów ekologicznych w odniesieniu do produkcji ekologicznej, znakowania i kontroli (Dz.U. L 250 z 18.9.2008, s. 1)
i rozporządzenie Komisji (WE) nr 1235/2008 z dnia 8 grudnia 2008 r. ustanawiające szczegółowe zasady wykonania rozporządzenia Rady (WE) nr 834/2007 w odniesieniu do ustaleń dotyczących przywozu produktów ekologicznych z krajów trzecich (Dz.U. L 334 z 12.12.2008, s. 25).

¹² Rozporządzenie (UE) 2018/848.

¹³ Rozporządzenie (WE) nr 178/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2002 r. ustanawiające ogólne zasady i wymagania prawa żywnościowego, powołujące Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności oraz ustanawiające procedury w zakresie bezpieczeństwa żywności (Dz.U. L 31 z 1.2.2002, s. 1).

urzędowych¹⁴, które niedawno zostało zmienione¹⁵. Większość artykułów nowego rozporządzenia będzie stosowana od dnia 14 grudnia 2019 r.

23. Państwa członkowskie UE, Islandia i Norwegia monitorują poziom pozostałości pestycydów w próbkach żywności, a wyniki przekazują do EFSA (Europejskiego Urzędu ds. Bezpieczeństwa Żywności). W opublikowanym niedawno sprawozdaniu¹⁶ dotyczącym próbek z lat 2013, 2014 i 2015 podano informację, że łącznie w 44% próbek żywności produkowanej konwencjonalnie stwierdzono obecność możliwych do zmierzenia pozostałości co najmniej jednego pestycydu, podczas gdy w przypadku żywności ekologicznej próbek z takimi pozostałościami pestycydów było siedmiokrotnie mniej (6,5% próbek produktów ekologicznych, zob. także **pkt 46 i 47**). Europejski Trybunał Obrachunkowy opublikował niedawno sprawozdanie specjalne na temat unijnej polityki z zakresu bezpieczeństwa żywności¹⁷, w którym skupił się na zagrożeniach chemicznych.

¹⁴ Rozporządzenie (WE) nr 882/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie kontroli urzędowych przeprowadzanych w celu sprawdzenia zgodności z prawem paszowym i żywnościowym oraz regułami dotyczącymi zdrowia zwierząt i dobrostanu zwierząt (Dz.U. L 165 z 30.4.2004, s. 1).

¹⁵ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/625 z dnia 15 marca 2017 r. w sprawie kontroli urzędowych i innych czynności urzędowych przeprowadzanych w celu zapewnienia stosowania prawa żywnościowego i paszowego oraz zasad dotyczących zdrowia i dobrostanu zwierząt, zdrowia roślin i środków ochrony roślin, zmieniające rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 999/2001, (WE) nr 396/2005, (WE) nr 1069/2009, (WE) nr 1107/2009, (UE) nr 1151/2012, (UE) nr 652/2014, (UE) 2016/429 i (UE) 2016/2031, rozporządzenia Rady (WE) nr 1/2005 i (WE) nr 1099/2009 oraz dyrektywy Rady 98/58/WE, 1999/74/WE, 2007/43/WE, 2008/119/WE i 2008/120/WE, oraz uchylające rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 854/2004 i (WE) nr 882/2004, dyrektywy Rady 89/608/EWG, 89/662/EWG, 90/425/EWG, 91/496/EWG, 96/23/WE, 96/93/WE i 97/78/WE oraz decyzję Rady 92/438/EWG (rozporządzenie w sprawie kontroli urzędowych) (Dz.U. L 95 z 7.4.2017, s. 1).

¹⁶ Dane z monitorowania pozostałości pestycydów w żywności – wyniki porównania żywności ekologicznej i produkowanej konwencjonalnie – EFSA (<http://www.efsa.europa.eu/publications>).

¹⁷ Sprawozdanie specjalne nr 2/2019 pt. „Zagrożenia chemiczne w żywności – unijna polityka bezpieczeństwa żywności zapewnia ochronę konsumentom, lecz stoją przed nią wyzwania”.

ZAKRES KONTROLI I PODEJŚCIE KONTROLNE

24. W oparciu o wyniki przedstawione w poprzednim sprawozdaniu specjalnym Trybunału, opublikowanym w 2012 r., Komisja zmieniła swoją ocenę ryzyka w odniesieniu do systemu kontroli produktów ekologicznych na wyższą. Uznała ona w szczególności, że ryzyko utraty reputacji związane z systemem kontroli produktów importowanych jest na poziomie krytycznym. W latach 2013 i 2014 stopniowo obniżała ocenę poziomu ryzyka. W celu sprawdzenia, czy Komisja wyeliminowała stwierdzone niedociągnięcia, oraz z myślą o przedstawieniu zaleceń zanim ostatecznie opracowane zostaną nowe ramy prawne (zob. **pkt 21**), Trybunał postanowił przeprowadzić kontrolę dotyczącą działań następczych, w ramach której w szerszym zakresie przeanalizował systemy importu produktów ekologicznych. Główne pytanie kontrolne brzmiało zatem: „Czy konsumenci mogą obecnie w większym stopniu polegać na systemach kontroli produktów ekologicznych?”.

25. W pierwszym rzędzie, aby odpowiedzieć na główne pytanie kontrolne, Trybunał sprawdził, czy system kontroli produktów ekologicznych wytworzonych w UE zapewnia dziś konsumentom wyższy poziom pewności. Skoncentrował się w tym celu na udoskonaleniach wprowadzonych przez Komisję i państwa członkowskie od 2012 r. Szczególną uwagę zwrócił na monitorowanie przez Komisję systemów kontroli państw członkowskich, nadzór nad jednostkami certyfikującymi sprawowany przez państwa członkowskie oraz wymianę informacji między różnymi jednostkami i organami.

26. W drugim rzędzie Trybunał sprawdził, czy system kontroli produktów ekologicznych importowanych do UE zapewnia dziś konsumentom wyższy poziom pewności. Przeanalizował w związku z tym dwa stosowane obecnie systemy importu produktów ekologicznych oraz procedury Komisji i sposób, w jaki pełni ona funkcje nadzorcze.

27. W trzecim rzędzie Trybunał sprawdził realizację zaleceń sformułowanych w sprawozdaniu z 2012 r., przeprowadzając badanie w zakresie identyfikowalności żywności ekologicznej, którego wyniki przedstawiono w końcowej części niniejszego sprawozdania.

28. Kontrolę przeprowadzono w okresie od grudnia 2017 r. do lipca 2018 r. Zgromadzone przez Trybunał dowody pochodzą z następujących źródeł:

- przegląd dokumentacji i wywiady z pracownikami dwóch dyrekcji generalnych Komisji Europejskiej – Dyrekcji Generalnej ds. Rolnictwa i Rozwoju Obszarów Wiejskich (AGRI) i Dyrekcji Generalnej ds. Zdrowia i Bezpieczeństwa Żywności (SANTE),
- przegląd dokumentacji i wideokonferencje z udziałem przedstawicieli sześciu państw członkowskich, w których Trybunał odbył wizyty kontrolne na potrzeby sprawozdania specjalnego nr 9/2012. Były to: Niemcy (Nadrenia Północna-Westfalia), Irlandia, Hiszpania (Andaluzja), Francja, Włochy (Emilia-Romania) i Zjednoczone Królestwo (Anglia),
- wizyty w dwóch państwach członkowskich – w Bułgarii (gdzie w ostatnich latach gwałtownie wzrosła liczba rolników ekologicznych) i Czechach (kraj o dużym areale ekologicznych użytków rolnych),
- przegląd dokumentacji dotyczącej systemu kontroli produkcji ekologicznej w Norwegii, w ścisłej współpracy z Urzędem Nadzoru EFTA¹⁸,
- udział w dwóch wizytach kontrolnych przeprowadzonych przez DG SANTE w jednostkach certyfikujących działających w państwach trzecich – w Meksyku i na Ukrainie,
- spotkania konsultacyjne na temat unijnego systemu kontroli produkcji ekologicznej z udziałem właściwych zainteresowanych stron, w tym przedstawicieli Międzynarodowej Federacji Rolnictwa Ekologicznego (IFOAM), Instytutu Badań nad Rolnictwem Ekologicznym (FiBL) i Europejskiej Rady Jednostek Certyfikujących w Rolnictwie Ekologicznym (EOCC),
- przegląd istotnych badań dotyczących przedmiotu kontroli.

¹⁸ Europejskie Stowarzyszenie Wolnego Handlu (EFTA) – międzyrządowa organizacja, której członkami są Islandia, Liechtenstein, Norwegia i Szwajcaria.

UWAGI

Poprawił się nadzór nad systemem kontroli produktów ekologicznych wytworzonych w UE

29. Nadzór nad systemem kontroli produktów ekologicznych w UE jest bardzo istotny, jako że przeważająca większość spożywanych w UE produktów ekologicznych jest wytwarzana na jej terenie (zob. na przykład **pkt 16**). Trybunał spodziewał się, że w odpowiedzi na zalecenia sformułowane w sprawozdaniu specjalnym nr 9/2012 Komisja będzie intensywniej monitorowała systemy kontroli państw członkowskich, a właściwe organy państw członkowskich wzmocnią swój nadzór nad jednostkami certyfikującymi. W tym celu zalecono między innymi harmonizację definicji rodzajów niezgodności i odpowiadających im środków egzekwowania przepisów. Wyniki kontroli realizacji tych zaleceń przedstawiono w sekcjach poniżej.

Komisja ulepszyła monitorowanie systemów kontroli w państwach członkowskich

30. W sprawozdaniu specjalnym nr 9/2012 Trybunał zalecił, aby Komisja wzmocniła monitorowanie systemów kontroli państw członkowskich poprzez odbywanie wizyt kontrolnych oraz gromadzenie i odpowiednie wykorzystywanie koniecznych danych i informacji (zob. także **załącznik**).

31. Według stanu w momencie publikacji przez Trybunał sprawozdania w 2012 r. Komisja nie przeprowadziła ani jednej kontroli z zakresu rolnictwa ekologicznego w państwach członkowskich od 2004 r. W następstwie sprawozdania Trybunału Komisja wznowiła wizyty kontrolne w państwach członkowskich. Od 2012 r. do końca 2018 r. DG SANTE przeprowadziła 63 kontrole z zakresu rolnictwa ekologicznego, przy czym 28 kontroli odbyło się w państwach członkowskich UE (zob. **tabela 1**)¹⁹. W 2015 r. Komisja (DG SANTE)

¹⁹ Komisja przeprowadziła ponadto pięć kontroli dotyczących pozostałości pestycydów w produkcji ekologicznej (w Niemczech, Polsce i Zjednoczonym Królestwie w 2015 r. oraz w Finlandii i Hiszpanii w 2016 r.).

opublikowała sprawozdanie ogólne z 14 kontroli przeprowadzonych w państwach członkowskich, które ukończyła przed końcem 2014 r.²⁰

Tabela 1 – Kontrole z zakresu rolnictwa ekologicznego przeprowadzone przez DG SANTE w państwach członkowskich UE w latach 2012–2018 (stan na 10.12.2018 r.)

Kontrola	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Państwo członkowskie	Polska Portugalia	Grecja Hiszpania Francja Niemcy Zjednoczone Królestwo Włochy Rumunia	Niderlandy Malta Czechy Finlandia Słowacja	Bułgaria Litwa Szwecja Dania	Irlandia Łotwa Węgry	Austria Belgia Słowenia	Włochy* Rumunia (dwie wizyty kontrolne)* Słowacja

* Sprawozdania z kontroli nie są jeszcze dostępne.

32. Ogólnie rzecz biorąc, Komisja stwierdziła, że w większości państw członkowskich systemy kontroli były dobrze zorganizowane mimo pewnych niedociągnięć w nadzorze sprawowanym nad jednostkami certyfikującymi oraz uchybień w trakcie poszczególnych inspekcji.

33. Trybunał poddał analizie metodykę Komisji, opublikowane przez nią sprawozdania i wykorzystywane procedury monitorowania. Na tej podstawie stwierdził, że kontrole dotyczyły właściwych tematów, ich przebieg był odpowiednio udokumentowany, a ustalenia poczynione w czasie kontroli – monitorowane. Kontrolerzy Trybunału odbyli także dwie wizyty w państwach członkowskich, w których Komisja przeprowadziła kontrolę w 2014 i 2015 r. (Czechy i Bułgaria), podczas których stwierdzili, że ustalenia poczynione wówczas przez Komisję były adekwatne. Sprawozdania Komisji z kontroli są dostępne na stronie internetowej DG SANTE²¹.

34. W razie niewłaściwego stosowania przepisów unijnych dotyczących produkcji ekologicznej Komisja może wystosować do państwa członkowskiego pismo poprzedzające

²⁰ Sprawozdanie ogólne. Produkcja ekologiczna – państwa członkowskie. DG(SANTE) 2015-8950 – MR.

²¹ http://ec.europa.eu/food/audits-analysis/audit_reports/index.cfm

wszczęcie postępowania (nazywane także EU Pilot) lub wszcząć postępowanie w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego. Dochodzenia prowadzone w ramach mechanizmu EU Pilot są przydatnym narzędziem służącym do nawiązywania dialogu z państwami członkowskimi. Od 2012 r. Komisja skierowała 41 takich pism do 22 różnych państw członkowskich²². Rozpatrzenie sprawy w ramach EU Pilot trwało średnio dziewięć miesięcy, ale dzięki temu mechanizmowi Komisja uniknęła wszczynania bardziej czasochłonnych postępowań w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego.

35. Komisja umiejętnie wykorzystuje posiedzenia Komitetu ds. Produkcji Ekologicznej, na których od pięciu do siedmiu razy w roku spotykają się przedstawiciele państw członkowskich. Norwegia, Szwajcaria i Islandia uczestniczą w tych spotkaniach jako obserwatorzy. Jednym z zagadnień regularnie poruszanych na posiedzeniach są działania podejmowane w następstwie nieprawidłowości i domniemanych nadużyć. Komisja wystąpiła również z wieloma inicjatywami na rzecz koordynacji działań z właściwymi organami i jednostkami certyfikującymi, organami ds. zwalczania nadużyć i organizacjami z sektora prywatnego, a także z propozycjami szkoleń dla tych podmiotów.

Wyeliminowano wiele niedociągnięć w sprawowanym przez państwa członkowskie nadzorze nad jednostkami certyfikującymi

Procedury obowiązujące przy zatwierdzaniu i nadzorowaniu jednostek certyfikujących

36. W sprawozdaniu specjalnym nr 9/2012 Trybunał zalecił, aby właściwe organy stosowały odpowiednie i udokumentowane procedury przy zatwierdzaniu i nadzorowaniu jednostek certyfikujących (zob. także ***załącznik***). W ramach kontroli dotyczącej działań następczych Trybunał ustalił, że w porównaniu z rokiem 2012 sytuacja poprawiła się, jednak pewne niedociągnięcia wciąż są zauważalne.

²² 21 pism dotyczyło tej samej kwestii (opóźnione zamieszczanie powiadomień w systemie OFIS) i zostało potraktowanych zbiorczo.

37. W 2013 r. Komisja Europejska zmieniła rozporządzenie (WE) nr 889/2008²³, uszczegóławiając tym samym ramy prawne mające zastosowanie do właściwych organów państw członkowskich, co przyczyniło się do ułatwienia im realizacji wspomnianego zalecenia. Komisja wymienia przykładowo działania nadzorcze, jakie właściwe organy powinny prowadzić wobec jednostek certyfikujących, a także zobowiązuje te organy do organizowania corocznej inspekcji jednostek certyfikujących²⁴.

38. Właściwe organy sześciu państw członkowskich, które Trybunał objął kontrolą dotyczącą działań następczych, poczyniły kroki w celu wyeliminowania większości niedociągnięć zaobserwowanych w czasie poprzedniej kontroli w tym obszarze. Podjęto przykładowo następujące działania:

- wprowadzono zmiany w ramach prawnych (Niemcy, Hiszpania i Włochy),
- poprawiono koordynację działań z jednostkami akredytującymi (Irlandia, Francja, Zjednoczone Królestwo i Niemcy),
- ulepszone procedury i wytyczne dotyczące nadzoru nad jednostkami certyfikującymi (Irlandia, Hiszpania, Francja i Zjednoczone Królestwo),
- właściwe organy kontrolują obecnie, czy jednostki certyfikujące wprowadziły procedury analizy ryzyka na potrzeby prowadzonych przez nie inspekcji podmiotów gospodarczych oraz rotacyjnego wyznaczania inspektorów.

39. Niektóre z tych zmian wprowadzono dopiero niedawno, a ich pełne wdrożenie będzie wymagać czasu. W czasie kontroli Trybunał nie zweryfikował skuteczności działań w terenie.

²³ Na mocy rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) nr 392/2013 do rozporządzenia (WE) nr 889/2008 dodano rozdział 9 dotyczący nadzoru właściwych organów.

²⁴ Art. 92c i art. 92e.

40. Mimo powyższych udoskonaleń Trybunał stwierdził w skontrolowanych państwach członkowskich szereg niedociągnięć związanych z ustaleniami z poprzedniej kontroli, w tym:

- we Włoszech dwie skontrolowane przez Trybunał jednostki certyfikujące przeprowadzały wiele wizyt kontrolnych pod koniec roku, gdy są one mniej skuteczne, przynajmniej w przypadku osób prowadzących uprawę roślin;
- organy państw członkowskich powinny publikować w internecie aktualne wykazy podmiotów gospodarczych i uzyskanych przez nie certyfikatów ekologicznych²⁵. We Francji niektóre jednostki certyfikujące nie udostępniają tych informacji na stronach internetowych, co zmniejsza przejrzystość i wydłuża kontrole identyfikowalności;
- kontrole prowadzone przez właściwy organ w Hiszpanii (Andaluzja) nie są wystarczająco udokumentowane.

41. W 2014 i 2015 r. Komisja Europejska przeprowadziła kontrolę w Czechach i Bułgarii. Trybunał również odwiedził oba te państwa członkowskie i ustalił, że poczyniły one kroki w celu udoskonalenia swoich systemów kontroli. W Bułgarii wciąż jednak występują pewne niedociągnięcia w nadzorze nad jednostkami certyfikującymi:

- w czasie corocznej inspekcji właściwy organ nie wykrył niektórych niedociągnięć (zob. szersze wyjaśnienia na ten temat w ***pkt 45*** i ***ramce 1***);
- w przypadku dwóch odwiedzonych przez Trybunał jednostek certyfikujących nie było dowodów na to, że wybór podmiotów gospodarczych, których produkty miały zostać poddane badaniu na obecność niedozwolonych substancji, przebiegał w oparciu o ocenę ryzyka, jak wymaga tego rozporządzenie.

²⁵ Art. 92b rozporządzenia (WE) nr 889/2008.

Nieprzestrzeganie przepisów przez podmioty gospodarcze i odpowiednie środki ich egzekwowania

42. W sprawozdaniu nr 9/2012 Trybunał stwierdził, że sankcje nakładane w przypadku niezgodności z przepisami regulującymi produkcję ekologiczną były różnie stosowane w poszczególnych państwach członkowskich, w obrębie danego państwa członkowskiego, a nawet w ramach pojedynczych jednostek certyfikujących²⁶. Zalecił on zatem wówczas harmonizację tych sankcji. Kontrola dotycząca działań następczych wykazała, że są one obecnie o wiele lepiej zharmonizowane w poszczególnych jednostkach certyfikujących i państwach członkowskich, ale wciąż nie zanotowano poprawy na poziomie UE.

43. Od 2013 r.²⁷ właściwe organy są zobowiązane do przyjęcia wykazu rodzajów niezgodności z przepisami i przekazania go jednostkom certyfikującym do wykorzystania w praktyce. Nie ma wprowadzić prawnego obowiązku opracowania zharmonizowanego wykazu środków egzekwowania przepisów (w tym sankcji) mającego zastosowanie w całej UE, lecz Komisja – wspólnie z państwami członkowskimi – rozpoczęła niedawno prace w tym kierunku. Określiła dotychczas, jakie są najczęściej występujące poważne przypadki niezgodności z przepisami w przypadku systemu kontroli produkcji ekologicznej, a aktualnie zbiera informacje na temat odnośnych środków egzekwowania przepisów.

44. Wszystkie osiem państw członkowskich odwiedzonych lub objętych przeglądem przez Trybunał w ramach tej kontroli dysponuje obecnie wykazem rodzajów niezgodności i odpowiadających im środków egzekwowania przepisów²⁸, co stanowi przydatny krok w stronę większej przejrzystości i harmonizacji w tym zakresie.

²⁶ Pkt 35–37 sprawozdania specjalnego nr 9/2012.

²⁷ Na mocy rozporządzenia (UE) nr 392/2013 do rozporządzenia (WE) nr 889/2008 dodano art. 92d.

²⁸ Zgodnie z rozporządzeniem w wykazie należy zawrzeć co najmniej te przypadki niezgodności, które wywierają wpływ na ekologiczny status produktów, oraz odpowiadające im sankcje. W niektórych państwach członkowskich (Bułgaria, Irlandia, Francja, Włochy i Zjednoczone Królestwo) uwzględniono w nim przypadki nawet drobnych niezgodności, które nie wywierają wpływu na ekologiczny status produktu.

45. W Bułgarii konieczna jest jednak większa przejrzystość i właściwy nadzór. Trybunał zaobserwował, że jedna z dwóch jednostek certyfikujących, w których odbyły się wizyty kontrolne, postanowiła nie stosować niektórych środków egzekwowania przepisów zawartych w wykazie, a ponadto żadna z tych jednostek nie sięgała po odpowiedni środek w przypadku stwierdzenia obecności niedozwolonych substancji. Właściwy organ nie podał informacji na ten temat w ramach prowadzonych działań nadzorczych.

46. Restrykcje dotyczące stosowania chemikaliów i innych substancji²⁹ stanowią kluczowy wymóg w przypadku metod produkcji ekologicznej. Jednostki certyfikujące lub właściwe organy mogą posłużyć się badaniem pozostałości niedozwolonych substancji w celu sprawdzenia ich obecności tak w produkcie końcowym, jak i w liściach czy glebie. W sprawozdaniu specjalnym nr 9/2012 Trybunał zauważył, że w unijnych rozporządzeniach nie sprecyzowano minimalnej liczby badań laboratoryjnych, które ma wykonać jednostka certyfikująca, i brak jest zharmonizowanego podejścia w odniesieniu do środków, które należy podjąć w razie wykrycia obecności niedozwolonych substancji.

47. Od 2013 r. minimalna liczba próbek, które mają być pobierane i poddawane analizie przez jednostki certyfikujące, jest uregulowana w przepisach unijnych³⁰. W przyszłości, na mocy nowego rozporządzenia w sprawie produkcji ekologicznej³¹, właściwe organy lub jednostki certyfikujące będą zobowiązane do tego, by: i) przeprowadzić postępowanie wyjaśniające celem określenia źródeł i przyczyn obecności danych substancji oraz ii) tymczasowo wstrzymać obrót danych produktów do czasu otrzymania wyników postępowania wyjaśniającego. Do końca 2024 r. Komisja powinna przedstawić sprawozdanie, w którym przeanalizuje, czy konieczna jest dalsza harmonizacja.

²⁹ Takich jak środki ochrony roślin, organizmy zmodyfikowane genetycznie, nawozy, dodatki paszowe, substancje pomocnicze w przetwórstwie, produkty do czyszczenia i dezynfekcji.

³⁰ W art. 65 ust. 2 rozporządzenia (WE) nr 889/2008 przewidziano, że minimalna ich liczba odpowiada co najmniej 5% liczby podmiotów gospodarczych objętych kontrolą danej jednostki.

³¹ Art. 29 rozporządzenia (UE) 2018/848.

Wymiana informacji poprawiła się, ale wciąż mogłaby przebiegać szybciej i być bardziej kompleksowa

48. W sprawozdaniu specjalnym nr 9/2012 Trybunał stwierdził, że wymiana informacji w obrębie poszczególnych państw członkowskich, między państwami członkowskimi a Komisją, a także między państwami członkowskimi, nie była jeszcze na wystarczającym poziomie (zob. także załącznik). Zalecił on, by państwa członkowskie zapewniły bezpośredni przepływ wszystkich istotnych informacji na temat naruszeń i nieprawidłowości z jednostek certyfikujących do agencji płatniczych i vice versa. Wyraził także przekonanie, że Komisja powinna: i) doprecyzować formę i terminy informowania o naruszeniach i nieprawidłowościach, ii) wprowadzić odpowiednie działania gwarantujące, że państwa członkowskie będą przestrzegać swoich zobowiązań w zakresie sprawozdawczości oraz iii) zrewidować system informacji ustanowiony do celów informowania o naruszeniach i nieprawidłowościach.

49. Komisja i państwa członkowskie podjęły szereg działań w celu realizacji tego zalecenia:

- Komisja Europejska zobowiązała³² państwa członkowskie do informowania agencji płatniczych o wynikach inspekcji w zakresie produkcji ekologicznej. Jest to o tyle istotne, że może mieć wpływ na dotacje unijne otrzymywane przez rolników (zob. także pkt 19). Państwa członkowskie / regiony objęte przeglądem i wizytami kontrolnymi Trybunału dysponują w tej chwili systemem wzajemnego powiadamiania, choć we Francji ta forma przekazywania informacji jest wdrożona tylko częściowo.
- W 2013 r. Komisja zobowiązała³³ jednostki certyfikujące do niezwłocznego informowania właściwych organów o przypadkach niezgodności wywierających wpływ na ekologiczny status produktów. Państwa członkowskie objęte kontrolą Trybunału opracowały procedury, a czasem i rozwiązania technologiczne, mające na celu

³² Art. 92 ust. 6 rozporządzenia (WE) nr 889/2008 zmienionego rozporządzeniem (UE) nr 392/2013.

³³ Art. 92 ust. 4 rozporządzenia (WE) nr 889/2008 zmienionego rozporządzeniem (UE) nr 392/2013.

poprawienie komunikacji na temat przypadków niezgodności między jednostkami certyfikującymi a właściwymi organami. Nie zawsze przebiega ona jednak sprawnie (zob. **ramka 1**).

- Komisja Europejska uściśliła także, że w przypadku gdy państwa członkowskie stwierdzą nieprawidłowości, bezzwłocznie powinny poinformować o tym Komisję i pozostałe państwa członkowskie za pośrednictwem internetowego narzędzia Komisji OFIS (tj. systemu informacji na temat rolnictwa ekologicznego)³⁴. Od czasu poprzedniej kontroli Trybunału komunikacja między państwami członkowskimi przebiega szybciej, ale wciąż można zaobserwować opóźnienia (zob. **ramka 1**).
- Komisja oczekuje, że po zamieszczeniu powiadomienia w OFIS powiadomione państwo rozpocznie postępowanie wyjaśniające w sprawie możliwych przyczyn nieprawidłowości i udzieli odpowiedzi za pośrednictwem OFIS w ciągu 30 dni³⁵. Od czasu poprzedniej kontroli Trybunału skrócił się czas udzielania odpowiedzi. W 2017 r. 85% odpowiedzi udzielono w wymaganym terminie (w 2016 r. – 60%).
- Od 2013 r. państwa członkowskie mają obowiązek zamieszczać informacje na temat sektora produkcji ekologicznej i kontroli tej produkcji w rocznych sprawozdaniach dotyczących bezpieczeństwa żywności, które przekazują Komisji³⁶. W większości przeanalizowanych przez Trybunał sprawozdań zagadnienie produkcji ekologicznej było poruszane oddzielnie. Obecna analiza wskazuje jednak, że pewne niedociągnięcia stwierdzone w czasie poprzedniej kontroli wciąż są obecne³⁷ (zob. **ramka 1**).

³⁴ Nieprawidłowości dotyczące produktów pochodzących z innych państw członkowskich (art. 92a ust. 1 rozporządzenia (WE) nr 889/2008, zmienionego rozporządzeniem UE nr 392/2013), a także produktów pochodzących z tego samego państwa członkowskiego, w przypadku gdy nieprawidłowość wywiera wpływ na inne państwo członkowskie (art. 92a rozporządzenia (WE) nr 889/2008 zmienionego rozporządzeniem (UE) 2018/1584).

³⁵ Art. 92a ust. 4 rozporządzenia (WE) nr 889/2008 zmienionego rozporządzeniem (UE) nr 392/2013.

³⁶ Art. 92f i załącznik XIIIb oraz XIIIc do rozporządzenia (WE) nr 889/2008 zmienionego rozporządzeniem (UE) nr 392/2013.

³⁷ Zob. pkt 43 sprawozdania specjalnego nr 9/2012.

Ramka 1 – Informacje bywają przekazywane późno i nie zawsze są kompletnePrzekazywanie informacji na temat niezgodności

Trybunał ustalił, że w Bułgarii niektóre jednostki certyfikujące powiadamiają właściwy organ o niektórych rodzajach niezgodności jedynie w drodze sprawozdania rocznego. Właściwy organ nie zaobserwował tego faktu w ramach prowadzonych działań nadzorczych. W Czechach z kolei Trybunał stwierdził, że zgłoszenie do właściwego organu przypadku niezgodności wywierającej wpływ na ekologiczny status produktu zajmowało jednostkom certyfikującym średnio 33 dni w 2016 r. i 55 dni w 2017 r.

Przekazywanie informacji z wykorzystaniem OFIS

Okres od wykrycia niezgodności do zamieszczenia o niej powiadomienia w OFIS przez właściwy organ państwa członkowskiego sięgał średnio 38 dni kalendarzowych, tymczasem zgodnie z rozporządzeniem taką informację należy przekazać niezwłocznie. W tym czasie bowiem produkty z tej samej partii mogą wciąż być w obrocie w UE, oznaczone jako ekologiczne.

W Bułgarii jednostki certyfikujące nie zamieszczały informacji o pochodzeniu produktu w powiadomieniach przekazywanych właściwemu organowi, nie dysponował on zatem istotnymi informacjami służącymi do podjęcia decyzji o opublikowaniu powiadomienia o naruszeniu przepisów / nieregularności w OFIS.

Sprawozdania roczne przekazywane Komisji

Państwa członkowskie wciąż ze zbyt dużym opóźnieniem informowały o prowadzonych działaniach kontrolnych. W latach 2014–2016 opóźnienie to w przypadku 12 państw, które Trybunał objął kontrolą, wynosiło średnio ponad cztery miesiące. Do czerwca 2018 r. trzy państwa członkowskie nie przedstawiły jeszcze sprawozdań za 2016 r.

W wielu przypadkach informacje na temat systemu kontroli produkcji ekologicznej zamieszczone w sprawozdaniach rocznych były wciąż niekompletne. Dokonana przez Komisję ocena sprawozdań rocznych za 2016 r. wykazała, że w 13 z 26 otrzymanych sprawozdań brakowało informacji o wysokim lub średnim priorytecie.

Częściowo sprostano wyzwaniu polegającemu na zapewnieniu nadzoru nad systemem kontroli importowanych produktów ekologicznych

50. Stosunkowo niewielka część unijnej konsumpcji produktów ekologicznych przypada na produkty importowane (zob. na przykład ***pkt 16***). Produkty ekologiczne importowane spoza UE mogą zostać zatwierdzone w dwojaki sposób:

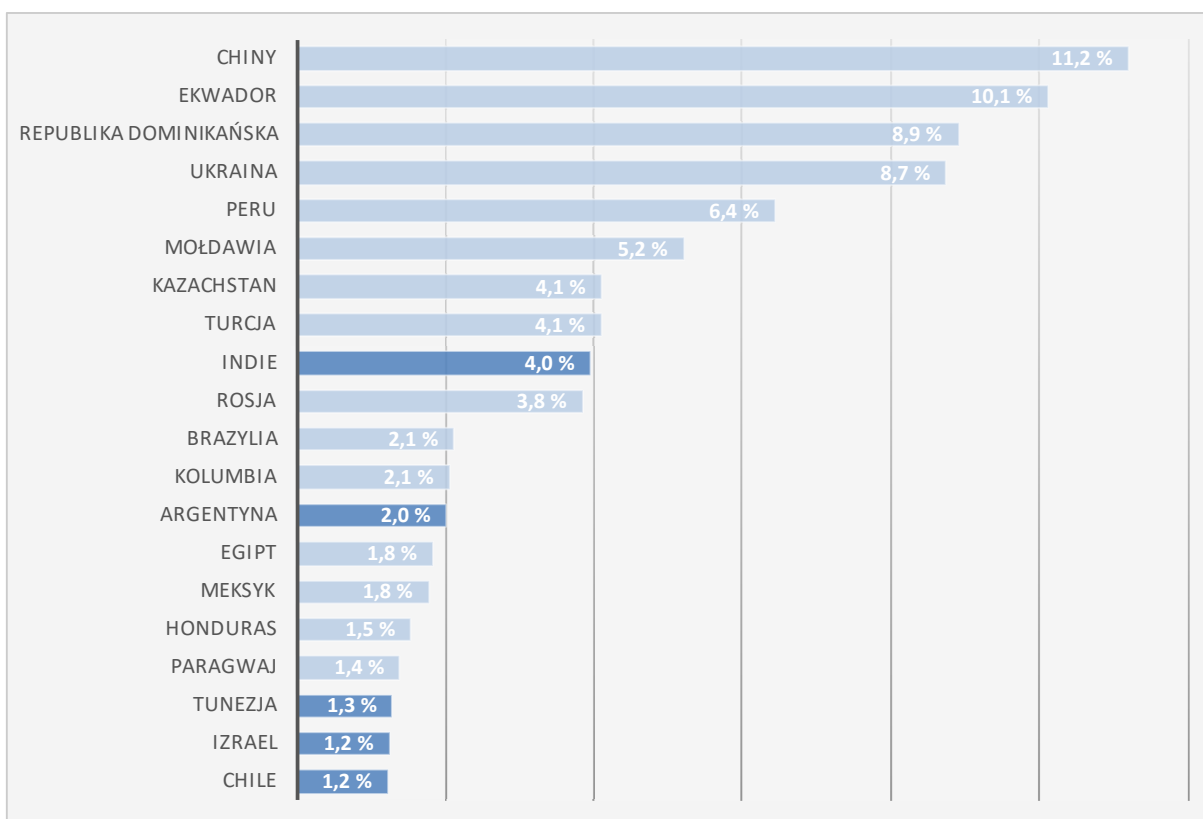
- na mocy przepisów krajowych poszczególnych państw, w przypadku gdy Komisja uznała, że państwa te stosują normy ekologiczne, zasady produkcji i systemy kontroli, które są równoważne z normami, zasadami i systemami określonymi w rozporządzeniach UE³⁸ (dalej zwane ***równoważnymi państwami trzecimi***);
- w przypadku pozostałych państw produkty mogą zatwierdzić jednostki certyfikujące, uznane przez Komisję za właściwe dla produkcji ekologicznej poza UE prowadzonej zgodnie z równoważnymi zasadami produkcji i z zastosowaniem równoważnych systemów kontroli³⁹ (dalej zwane ***równoważnymi jednostkami certyfikującymi***).

51. W 2018 r. 114 państw eksportowało produkty ekologiczne do UE. Na ***rys. 4*** przedstawiono 20 państw, które były pod tym względem najbardziej aktywne. Równoważne państwa trzecie wyróżniono na granatowo. W przybliżeniu 87% importowanych produktów ekologicznych zatwierdzają równoważne jednostki certyfikujące.

³⁸ Art. 7–9 rozporządzenia (WE) nr 1235/2008.

³⁹ Art. 10–12 rozporządzenia (WE) nr 1235/2008.

Rys. 4 – Zestawienie 20 państw*, z których pochodziło najwięcej produktów ekologicznych importowanych do UE w 2018 r. (na podstawie masy produktów)

Uwaga: Równoważne państwa trzecie wyróżniono na granatowo.

* Na wykresie nie uwzględniono Norwegii i Szwajcarii, gdyż w zintegrowanym skomputeryzowanym systemie weterynaryjnym Komisji (TRACES) brak jest informacji na temat eksportu z tych państw.

Źródło: Europejski Trybunał Obrachunkowy na podstawie danych z systemu TRACES (status świadectwa: podpisana deklaracja pierwszego odbiorcy).

52. Obecnie uznanych za równoważne jest trzynaście państw trzecich⁴⁰, które odpowiadają za około 13% importowanych produktów ekologicznych. Każde z tych państw podpisało z Komisją umowę lub porozumienie dotyczące równoważności produkcji ekologicznej. Od 2014 r. zastosowanie do państw trzecich mają nowe zasady uznawania

⁴⁰ Załącznik III do rozporządzenia (WE) nr 1235/2008, najnowsza zmiana: rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2018/949, na mocy którego do załącznika III włączono Chile.

równoważności, oparte na międzynarodowych umowach handlowych⁴¹. Pierwszą tego typu umowę podpisano z Chile w 2017 r.⁴² (zob. **tabela 2**).

Tabela 2 – Przegląd państw trzecich, które zawarły z Komisją umowę w sprawie równoważności produkcji ekologicznej

Państwo trzecie	Rok włączenia do wykazu	Rodzaj umowy
Australia	1996	Porozumienie administracyjne
Argentyna	1997	Porozumienie administracyjne
Izrael	1997	Porozumienie administracyjne
Szwajcaria	1997	Rozdział dotyczący produktów ekologicznych zawarty w szerszej umowie handlowej
Nowa Zelandia	2002	Porozumienie administracyjne
Kostaryka	2003	Porozumienie administracyjne
Indie	2006	Porozumienie administracyjne
Tunezja	2009	Porozumienie administracyjne
Japonia	2010	Porozumienie administracyjne
Kanada	2011	Porozumienie administracyjne
Stany Zjednoczone	2012	Porozumienie administracyjne
Korea Południowa	2015	Porozumienie administracyjne
Chile	2017	Umowa handlowa w sprawie produktów ekologicznych

53. W poniższych punktach Trybunał przedstawia ustalenia dotyczące każdego z systemów importu. Obejmują one następujące zagadnienia:

- kontrole prowadzone przez Komisję poza UE,
- wymiana informacji,
- stosowane przez Komisję procedury egzekwowania przepisów.

Następnie Trybunał omawia rolę, jaką odgrywają państwa członkowskie w stosunku do produktów importowanych.

⁴¹ Art. 47 rozporządzenia (UE) 2018/848.

⁴² Umowa między Unią Europejską a Republiką Chile o handlu produktami ekologicznymi (Dz.U. L 331 z 14.12.2017, s. 4).

Komisja zaczęła prowadzić kontrole poza UE, ale nie objęły one dotąd większości równoważnych jednostek certyfikujących

54. W sprawozdaniu specjalnym nr 9/2012 Trybunał zalecił, aby Komisja zapewniła odpowiedni nadzór nad krajami wpisanymi do wykazu państw trzecich uznanych za równoważne w zakresie produkcji ekologicznej (zob. także załącznik). Komisja powinna również zagwarantować nadzór nad równoważnymi jednostkami certyfikującymi⁴³.

55. Trybunał zweryfikował działania podjęte przez Komisję w odpowiedzi na jego zalecenie i stwierdził, że od 2012 r. prowadzi ona kontrole poza UE (zob. pkt 31), a do ich celów wykorzystuje obecnie znaczną część zasobów przeznaczonych na kontrolę produkcji ekologicznej (zob. tabela 3).

Tabela 3 – Kontrole przeprowadzone przez DG SANTE w państwach trzecich w latach 2012–2018

Kontrola	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Równoważne państwa trzecie	Tunezja Indie	Szwajcaria Izrael	Australia Argentyna	Izrael Kanada Indie	Kostaryka		
Równoważne jednostki certyfikujące		Chiny (trzy różne jednostki)	Turcja Wietnam	Ukraina i Białoruś Republika Południowej Afryki Peru Boliwia	Albania i Kosowo* Ukraina Tajlandia Peru	Brazylia Indie Ekwador Boliwia Sri Lanka Turcja Chiny	Paragwaj Republika Dominikańska Meksyk** Ukraina Kenia

* Użycie tej nazwy pozostaje bez uszczerbku dla stanowisk w sprawie statusu Kosowa i jest zgodne z rezolucją nr 1244/1999 Rady Bezpieczeństwa Organizacji Narodów Zjednoczonych oraz opinią Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości na temat ogłoszenia przez Kosowo niepodległości.

** Kontrola w drodze przeglądu dokumentacji w siedzibie jednostek certyfikujących w UE.

Równoważne jednostki certyfikujące

56. Siedziba równoważnych jednostek certyfikujących często mieści się na terenie UE, podczas gdy prowadzą one działalność na całym świecie. Nadzór nad tymi jednostkami stanowi dla Komisji wyzwanie, gdyż nie może ona polegać na wynikach prac właściwego

⁴³ Art. 33 ust. 3 rozporządzenia (WE) nr 834/2007.

organu, co ma miejsce w przypadku państw członkowskich UE i równoważnych państw trzecich (zob. **pkt 14**).

57. Pod koniec czerwca 2018 r. funkcjonowało 57 zatwierdzonych równoważnych jednostek certyfikujących. Jednostki te mogą być uznane za właściwe dla jednego lub większej liczby państw trzecich. Zdarza się, że zakres działalności pojedynczej jednostki certyfikującej obejmuje ponad 50 krajów. Oznacza to, że istnieje wiele kombinacji na linii jednostka certyfikująca / państwo, które Komisja zatwierdza i nad którymi sprawuje nadzór⁴⁴.

58. Komisja zaczęła przeprowadzać kontrole jednostek certyfikujących uznanych za równoważne w 2013 r. Do końca 2018 r. wykonała ich 25⁴⁵, zazwyczaj w siedzibie jednostki certyfikującej oraz w jednym państwie trzecim, dla którego jednostka ta jest uznana za równoważną. Trybunał szacuje, że kombinacje na linii jednostka certyfikująca / państwo, które Komisja objęła kontrolami od 2013 r., odpowiadają w przybliżeniu za jedną trzecią produktów ekologicznych importowanych z wykorzystaniem tego systemu. Oznacza to, że może upłynąć kilka lat, zanim Komisja odbędzie wizytę kontrolną w danym państwie lub siedzibie jednostki certyfikującej (zob. **ramka 2**).

Ramka 2 – Mała częstotliwość kontroli przeprowadzanych przez Komisję

W 2018 r. Komisja skontrolowała równoważną jednostkę certyfikującą, która działała w Republice Dominikańskiej od 2013 r. W trakcie kontroli wykryto znaczące uchybienia w działalności certyfikacyjnej tej jednostki⁴⁶. Republika Dominikańska jest trzecim co do wielkości eksporterem produktów ekologicznych do Europy (zob. także **rys. 4**), a około jednej trzeciej produktów ekologicznych przywożonych z tego kraju do UE jest zatwierdzanych przez jednostkę certyfikującą.

⁴⁴ W niektórych przypadkach ta sama jednostka certyfikująca stosuje różne normy w różnych państwach.

⁴⁵ Kontrole te objęły 17 z 57 jednostek certyfikujących, które zostały zatwierdzone według stanu na koniec czerwca 2018 r.

⁴⁶ DG(SANTE) 2018-6392 (http://ec.europa.eu/food/audits-analysis/audit_reports/details.cfm?rep_id=3998).

Jednostka została skontrolowana po raz pierwszy i po raz pierwszy Komisja odbyła wizytę kontrolną w Republice Dominikańskiej.

59. Z uwagi na porady z zakresu bezpieczeństwa udzielane przez odpowiednie służby Komisji i Europejską Służbę Działań Zewnętrznych (ESDZ) wizyty kontrolne zaplanowane w niektórych krajach (np. w Egipcie i Meksyku) bywają odwoływane lub przekładane. To zrozumiała decyzja, jednak ma negatywny wpływ na poziom pewności, który Komisja może uzyskać poprzez nadzór sprawowany w tych krajach.

60. Ustalenia poczynione przez Komisję w trakcie kontroli świadczą o tym, że potrzebny jest wnikliwy i regularny nadzór nad równoważnymi jednostkami certyfikującymi. Komisja monitoruje wprowadzenie działań podejmowanych w odpowiedzi na jej ustalenia, ale wyeliminowanie niedociągnięć w działalności różnych jednostek certyfikujących w tym samym kraju może zajmować dużo czasu. W **ramce 3** przedstawiono przykład takiej sytuacji.

Ramka 3 – Trudności w wyeliminowaniu systemowych niedociągnięć za pomocą kontroli jednostek certyfikujących

Chiny są największym eksporterem produktów ekologicznych do UE (zob. także **rys. 4**). W 2013 r. Komisja podjęła działania mające na celu wyeliminowanie niedociągnięć w systemie kontroli produktów ekologicznych pochodzących z tego kraju. Zwróciła się zatem do wszystkich jednostek certyfikujących działających w Chinach z zaleceniem, by przedsięwzięły dodatkowe środki – takie jak dodatkowe niezapowiedziane inspekcje i badanie większej liczby próbek – oraz aby uwzględniły informacje na ten temat w sprawozdaniach rocznych. Komisja skontrolowała także trzy jednostki certyfikujące i usunęła jedną z nich z wykazu w 2014 r. Kontrolę kolejnej jednostki certyfikującej Komisja przeprowadziła w 2017 r. i w jej wyniku stwierdziła utrzymujące się uchybienia w zakresie produkcji ekologicznej i systemu kontroli w Chinach. Komisja jest świadoma istniejącego problemu i stara się obecnie wypracować bardziej systematyczne podejście do tej kwestii.

61. Gdy wejdzie w życie nowe rozporządzenie w sprawie produkcji ekologicznej (zob. **pkt 21**), w latach 2021–2023 zasady oparte na równoważności będą stopniowo wycofywane na rzecz systemu, w którym stosowane przez jednostki certyfikujące normy i systemy kontroli w zakresie produkcji ekologicznej będą musiały być zgodne z przepisami UE. To podejście oparte na zgodności ma skrócić czas potrzebny do przygotowania wizyt kontrolnych i przeanalizowania nowych wniosków oraz sprawozdań rocznych, jako że Komisja nie będzie

już oceniała równoważności norm produkcji ekologicznej i systemu kontroli danej jednostki certyfikującej.

Równoważne państwa trzecie

62. Nadzór sprawowany przez Komisję nad równoważnymi państwami trzecimi poprawił się w porównaniu z nadzorem w czasie poprzedniej kontroli Trybunału. Od 2012 r. Komisja przeprowadziła dziesięć kontroli w ośmiu równoważnych państwach trzecich (zob. **tabela 3**) i wzięła udział we wzajemnej ocenie systemu kontroli w Stanach Zjednoczonych w 2014 r. Do równoważnych państw trzecich, które nie zostały w tym okresie objęte kontrolą, należą Nowa Zelandia, Japonia i Korea Południowa, na które łącznie przypada niecały 1% produktów ekologicznych importowanych do UE, a także Chile, które podpisało umowę z UE w 2017 r.

63. Przeprowadzone kontrole wykazały istotne niedociągnięcia. W wielu przypadkach, gdy Komisja monitorowała działania podjęte w następstwie swoich kontroli, stwierdzała, że dane państwa podjęły środki zaradcze z myślą o wyeliminowaniu niedociągnięć (zob. **ramka 4**).

Ramka 4 – Kontrole Komisji wykazały niedociągnięcia i państwa trzecie podjęły środki zaradcze

Komisja dwukrotnie przeprowadziła kontrole w Indiach⁴⁷ i stwierdziła poważne braki w skuteczności jednostek certyfikujących oraz nadzorze sprawowanym przez właściwy organ. W rezultacie, z uwagi na zmiany zasad produkcji w Indiach, Komisja nie wyraziła zgody na dalsze traktowanie importowanych przetworzonych produktów rolnych jako równoważnych oraz usunęła jedną jednostkę certyfikującą z wykazu jednostek certyfikujących dopuszczonych w Indiach. W lutym 2017 r. Komisja stwierdziła, że Indie przedsięwzięły środki zaradcze w celu wyeliminowania wskazanych uchybień.

W czasie przeprowadzonej we wrześniu 2013 r. kontroli w Szwajcarii⁴⁸ Komisja stwierdziła niedociągnięcia dotyczące nadzoru nad jednostkami certyfikującymi i nieodpowiednich kontroli

⁴⁷ Indie (2012): http://ec.europa.eu/food/audits-analysis/audit_reports/details.cfm?rep_id=3059;
Indie (2015): http://ec.europa.eu/food/audits-analysis/audit_reports/details.cfm?rep_id=3641

⁴⁸ Szwajcaria (2013): http://ec.europa.eu/food/audits-analysis/audit_reports/details.cfm?rep_id=3215

produktów importowanych. W następstwie tych ustaleń władze szwajcarskie podjęły działania mające na celu zaradzenie stwierdzonym uchybieniom poprzez poprawę ram prawnych i udoskonalenie wytycznych dla jednostek kontrolnych.

64. Komisja nie przeprowadziła analizy ryzyka systemu kontroli produktów ekologicznych w krajach EFTA: Norwegii⁴⁹ i Islandii. Co więcej, włączenie unijnych rozporządzeń w sprawie produkcji ekologicznej⁵⁰ do Porozumienia o Europejskim Obszarze Gospodarczym⁵¹, co nastąpiło w marcu 2017 r., zajęło ponad osiem lat. W październiku 2018 r. Komisja po raz pierwszy towarzyszyła przedstawicielom Urzędu Nadzoru EFTA w czasie weryfikacji systemu kontroli produktów ekologicznych w Norwegii⁵².

Wymiana informacji poprawiła się, ale Komisja mogłaby korzystać z nich umiejętniej i szybciej

Wymiana informacji na temat nieprawidłowości

65. W 2013 r. Komisja rozbudowała narzędzie OFIS⁵³ umożliwiające Komisji, państwom członkowskim, równoważnym państwom trzecim i równoważnym jednostkom certyfikującym wymianę informacji na temat nieprawidłowości w produktach importowanych. Przyjęła także procedury na potrzeby monitorowania takich nieprawidłowości.

⁴⁹ Według danych Eurostatu Norwegia jest trzecim co do wielkości eksporterem żywności do UE. Szczegółowe dane na temat udziału Norwegii w importowanej do UE żywności ekologicznej nie są dostępne.

⁵⁰ Rozporządzenie Rady (WE) nr 834/2007 oraz odnośne rozporządzenia wykonawcze.

⁵¹ Na mocy porozumienia o Europejskim Obszarze Gospodarczym państwa członkowskie UE i trzy państwa EOG–EFTA – Islandia, Liechtenstein i Norwegia – tworzą od stycznia 1994 r. wspólny rynek, określany jako rynek wewnętrzny.

⁵² <http://www.eftasurv.int/press--publications/press-releases/internal-market/norway-needs-to-adjust-control-system-of-organic-production>

⁵³ Na mocy rozporządzenia (WE) nr 125/2013 zmieniono brzmienie art. 15 rozporządzenia (WE) nr 1235/2008.

66. W przypadku powiadomień o nieprawidłowościach w produktach importowanych w ramach systemu opartego na równoważnych jednostkach certyfikujących kluczową funkcję w monitorowaniu pełni właściwe organy w państwach członkowskich. Nawiązują one kontakt z jednostką certyfikującą za pośrednictwem OFIS i zwracają się o dodatkowe informacje aż do momentu uzyskania satysfakcjonującej je odpowiedzi. Jeżeli nieprawidłowości nie zostaną wyeliminowane, Komisja kontaktuje się z jednostką certyfikującą bezpośrednio.

67. W przypadku produktów importowanych w ramach systemu równoważnych państw trzecich Komisja monitoruje powiadomienia w systemie OFIS. W odniesieniu do niektórych z nich zespół kontrolny znalazł jednak niewiele dowodów na to, że podjęto skuteczne działania następcze.

Sprawozdania roczne

68. Oprócz powiadomień wysyłanych przez OFIS każda jednostka certyfikująca uznana za równoważną⁵⁴ oraz każde państwo trzecie uznane za równoważne⁵⁵ mają obowiązek przekazać Komisji sprawozdanie roczne, w którym opisują sposób wdrożenia systemu kontroli. Sprawozdania roczne jednostek certyfikujących powinny obejmować najnowsze sprawozdania z oceny wydane przez jednostkę akredytującą.

69. Zgodnie ze swoimi wewnętrznymi zasadami Komisja powinna dokonać przeglądu sprawozdań rocznych w ciągu trzech miesięcy od ich otrzymania. Trybunał sprawdził dziesięć sprawozdań rocznych przedłożonych przez jednostki certyfikujące i stwierdził, że w przypadku jednego z nich nie przeprowadzono oceny. Tylko trzy sprawozdania zostały ocenione przez Komisję w terminie trzech miesięcy, a przegląd trzech innych sprawozdań potrwał dziewięć miesięcy, a czasem nawet dłużej. Trybunał zaobserwował, że podobne

⁵⁴ Art. 12 ust. 1 lit. b) rozporządzenia (WE) nr 1235/2008.

⁵⁵ Art. 33 ust. 2 rozporządzenia (WE) nr 834/2007.

opóźnienia występują przy analizie sprawozdań rocznych przekazywanych przez równoważne państwa trzecie⁵⁶.

Współpraca z innymi jednostkami i organami

70. Na potrzeby nadzoru nad równoważnymi jednostkami certyfikującymi Komisja sięga również po sprawozdania z oceny wydawane przez jednostki akredytujące. W 2017 r. i 2018 r. zorganizowała ona coroczne spotkanie z przedstawicielami jednostek akredytujących. Nie ma jednak żadnych porozumień o współpracy, które określałyby zasady regularnej wymiany informacji lub na mocy których Komisja miałaby dostęp do dowodów leżących u podstaw sprawozdań z oceny bądź mogła uczestniczyć w ocenie dokonywanej przez jednostki akredytujące w przypadku, gdy uznałaby skoordynowane podejście za bardziej skuteczne przy nadzorowaniu równoważnych jednostek certyfikujących.

71. Podmioty eksportujące swoje produkty do UE często prowadzą ich sprzedaż także na innych rynkach. Mają w związku z tym obowiązek stosować się do przepisów dotyczących produkcji ekologicznej obowiązujących w państwach, które importują ich produkty, i podlegają nadzorowi właściwych organów z tych państw. Komisja dysponuje jedynie ograniczonymi zasobami na potrzeby przeanalizowania otrzymanych informacji (zob. **pkt 67 i 69**) lub przeprowadzenia własnych kontroli (zob. **pkt 57 i 58**), mogłaby zatem nawiązać współpracę z organami w innych znaczących państwach, do których importowane są produkty ekologiczne, aby w ten sposób zapewnić lepszy nadzór nad tymi produktami. Poczyniła ona pewne kroki w tym kierunku – począwszy od 2016 r. prowadzi wielostronne dyskusje (okrągły stół) z szeregiem państw trzecich (Stany Zjednoczone, Kanada, Chile, Szwajcaria, Japonia i Korea Południowa). Wciąż nie wypracowano jednak bardziej systematycznych metod współpracy. Przykładowo w niektórych państwach Komisja stara się w większym stopniu promować wymianę informacji na temat naruszeń, wymianę sprawozdań z wizyt kontrolnych na miejscu oraz prowadzenie dyskusji mających na celu ustalenie wspólnego podejścia do kwestii problematycznych.

⁵⁶ W trzech przypadkach (na sześć przypadków przeanalizowanych) przegląd został ukończony ponad dziewięć miesięcy po otrzymaniu sprawozdania.

Egzekwowanie przez Komisję stosowania zasad było utrudnione i czasochłonne, ale nadchodzące zmiany w przepisach mają sprawić, że będzie ono przebiegało szybciej i skuteczniej

Równoważne jednostki certyfikujące

72. W przypadku gdy jednostka certyfikująca nie przekaze Komisji wymaganych informacji w odpowiednim terminie, nie podejmie środków zaradczych lub nie wyrazi zgody na badanie kontrolne na miejscu, Komisja może tymczasowo wycofać lub definitywnie usunąć ją z wykazu uznanych jednostek certyfikujących⁵⁷ bądź zmienić specyfikację, która jej dotyczy. W praktyce Komisja wycofała uznanie w przypadku siedmiu jednostek certyfikujących. Czas od momentu podjęcia decyzji w sprawie wycofania uznania do wejścia tej decyzji w życie wynosił jednak średnio cztery miesiące. W międzyczasie jednostki te w dalszym ciągu prowadziły certyfikację produktów ekologicznych i wydawały świadectwa kontroli umożliwiające eksport. Na mocy przepisów nowego rozporządzenia⁵⁸ Komisja będzie miała możliwość – w należycie uzasadnionych przypadkach z uwagi na pilny interes nadrzędny – przyjęcia aktu wykonawczego mającego natychmiastowe zastosowanie w celu szybszego wycofania uznania jednostek certyfikujących.

Równoważne państwa trzecie

73. W przypadku gdy właściwy organ w państwie trzecim odmówi wdrożenia zaleceń lub nie będzie przestrzegać terminu ich wdrożenia, Komisja może usunąć takie państwo z listy uznanych państw trzecich lub zmienić zakres, w jakim jest ono uznawane⁵⁹. Komisja skorzystała z tej możliwości jeden raz (zob. **ramka 4**).

⁵⁷ Art. 12 ust. 1 lit. c) i art. 12 ust. 2 rozporządzenia (UE) nr 1235/2008.

⁵⁸ Art. 46 ust. 9 nowego rozporządzenia (UE) 2018/848 w sprawie produkcji ekologicznej.

⁵⁹ Na przykład: wycofać uznanie dla konkretnej kategorii produktów.

74. Umowa handlowa z Chile z 2017 r. (zob. **pkt 52**) obejmuje mechanizmy dotyczące komunikacji, weryfikacji i rozwiązywania sporów⁶⁰, pomagające w egzekwowaniu wdrażania przepisów.

Niedociągnięcia w przeprowadzanych przez państwa członkowskie kontrolach importowanych produktów ekologicznych

75. Państwa członkowskie UE również odgrywają ważną rolę w systemie kontroli produktów importowanych – przeprowadzają bowiem kontrole tych produktów oraz importerów.

Kontrole importowanych produktów ekologicznych przeprowadzane przez państwa członkowskie

76. Przed wprowadzeniem produktów importowanych do swobodnego obrotu w UE państwa członkowskie mają obowiązek sprawdzić przesyłki zawierające te produkty⁶¹. Zobowiązane są one do kontroli dokumentacji, a także mają możliwość przeprowadzenia bardziej szczegółowych kontroli bezpośrednich (takich jak kontrole opakowania, oznakowania lub pobranie próbek do badań i testów laboratoryjnych), jeśli uznają to za stosowne zgodnie z dokonaną przez siebie oceną ryzyka. Na podstawie wyników kontroli dany organ państwa członkowskiego może zatwierdzić świadectwo kontroli właściwe dla danego produktu (zob. szerszy opis w **pkt 84**).

77. Komisja może razem z państwami członkowskimi wypracować wspólne podejście do kontroli produktów importowanych. Przykładowo w grudniu 2015 r., w odpowiedzi na szereg nieprawidłowości stwierdzonych wcześniej w przypadku dostaw z Ukrainy i pewnych państw sąsiednich, Komisja opublikowała wytyczne na temat dodatkowych kontroli urzędowych.

⁶⁰ Wzajemna wymiana istotnych informacji między stronami (art. 6), możliwość przeprowadzenia wzajemnej oceny (art. 7), ustanowienie Wspólnego Komitetu ds. Produktów Ekologicznych (art. 8) i przepisy dotyczące rozstrzygnięcia sporów (art. 9).

⁶¹ Art. 13 ust. 2 i art. 13 ust. 4 oraz załącznik V do rozporządzenia (WE) nr 1235/2008 – ramka 20.

Wytyczne te zostały uzgodnione przez państwa członkowskie i podlegają corocznej aktualizacji. Obecnie mają zastosowanie do Ukrainy, Kazachstanu i Federacji Rosyjskiej.

78. Trybunał stwierdził niedociągnięcia w kontrolach importowanych produktów ekologicznych prowadzonych przez trzy państwa członkowskie (zob. **ramka 5**).

Ramka 5 – Niedociągnięcia w kontrolach przesyłek przywożonych

W Czechach Trybunał wykrył w kilku przypadkach, że według informacji w świadectwie kontroli przeprowadzono badanie laboratoryjne, podczas gdy w rzeczywistości nie miało ono miejsca (bądź odwrotnie). Przyczyną takich sytuacji był fakt, że pracownicy służb celnych zatwierdzali świadectwo, nie czekając na ostateczną decyzję, czy badanie zostanie przeprowadzone.

W Bułgarii wszystkie importowane produkty ekologiczne podlegały kontroli dokumentacji wykonywanej przez Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności. W momencie kontroli Trybunału nie przeprowadzono jednak ani jednej analizy ryzyka, kontroli bezpośredniej ani badania laboratoryjnego importowanych produktów ekologicznych.

Trybunał ustalił, że przesyłka zawierająca pszenicę importowaną z Kazachstanu, a transportowana przez Turcję, nie została zbadana pod kątem obecności niedozwolonych substancji, czego wymagają wytyczne w sprawie produktów przywożonych z tego państwa. Jednostka certyfikująca błędnie zaznaczyła na świadectwie kontroli Turcję jako kraj pochodzenia, w związku z czym organy w Zjednoczonym Królestwie nie zbadały przesyłki.

79. Ponadto państwa członkowskie mają obowiązek przeprowadzać regularne kontrole wszystkich produktów importowanych (nie tylko ekologicznych) na różnych etapach łańcucha żywnościowego w oparciu o analizę ryzyka⁶². Corocznie przekazują one Komisji informacje na temat tych kontroli. Trybunał przeanalizował próbę sprawozdań rocznych przedłożonych przez 12 państw członkowskich. Żadne z nich nie podało szczegółowych informacji na temat kontroli urzędowych, którym poddawane są importowane produkty ekologiczne. Wobec braku tych informacji Komisja nie wie, jakie kontrole owych produktów zostały przeprowadzone ani jakie były ich wyniki.

⁶² Art. 15 ust. 1 i art. 15 ust. 2 rozporządzenia (WE) nr 882/2004.

Kontrole importerów przeprowadzane przez państwa członkowskie

80. Państwa członkowskie mają możliwość sprawdzenia – poprzez nadzór nad jednostkami certyfikującymi – czy procedury i kontrole, które stosują importerzy, są odpowiednie.

W sprawozdaniu specjalnym z 2012 r. Trybunał zaobserwował, że kontrole importerów przeprowadzane przez jednostki certyfikujące często są niekompletne. W ramach obecnej kontroli Trybunał sprawdził, jakie działania zostały podjęte w związku z tym ustaleniem, i stwierdził, że w niektórych państwach członkowskich sytuacja się nie zmieniła (zob. także **ramka 6**).

Ramka 6 – Niedociągnięcia w kontrolach importerów

W Bułgarii dwie jednostki certyfikujące skontrolowane przez Trybunał nie dysponowały listami kontrolnymi dotyczącymi importerów, natomiast posługiwały się zastępczo listą kontrolną dla przedsiębiorstw handlowych, która nie uwzględniała niektórych szczegółowych kontroli związanych z importem.

W Hiszpanii (Andaluzja) w przedstawionych przez właściwe organy sprawozdaniach na temat rocznych inspekcji wykonywanych w ramach nadzoru jednostek certyfikujących nie pojawiają się informacje o kontrolach przeprowadzanych przy imporcie ani o przeglądzie specjalnych list kontrolnych dotyczących importu.

Właściwy organ w Zjednoczonym Królestwie nie nakłada na importerów wymogu informowania właściwych dla nich jednostek certyfikujących o każdej przywożonej przesyłce. Powiadomienie takie jest jednak obowiązkowe na mocy rozporządzenia i stanowi ważne narzędzie ułatwiające ukierunkowanie kontroli bezpośrednich przywożonych przesyłek.

Zapewniono lepszą identyfikowalność, ale pewne niedociągnięcia nie zostały wyeliminowane

81. Zgodnie z przepisami ogólnymi prawa żywnościowego przedsiębiorstwa działające na rynku spożywczym lub na rynku pasz mają obowiązek zapewnić identyfikowalność na wszystkich etapach produkcji, przetwarzania i dystrybucji. Muszą być w stanie wskazać przedsiębiorstwa, którym dostarczono ich produkty, i odtworzyć drogę, jaką przebyły wkłady

do łańcucha żywnościowego, do etapu bezpośredniego dostawcy⁶³. Zasada ta ma zastosowanie do środków spożywczych każdego rodzaju.

82. W przypadku produktów ekologicznych identyfikowalność powinna wykraczać poza wymogi zawarte w przepisach ogólnych prawa żywnościowego. Jako że nie ma metody analitycznej pozwalającej określić, czy dany produkt jest ekologiczny, czy też nie, identyfikowalność powinna umożliwiać sprawdzenie jego ekologicznego statusu na całej długości łańcucha dostaw. Celem kontroli identyfikowalności jest: i) wskazanie wszystkich zaangażowanych podmiotów gospodarczych, ii) zweryfikowanie ich certyfikatów z zakresu produkcji ekologicznej, iii) w przypadku niezgodności z przepisami – prześledzenie drogi, jaką przebył produkt, aż do jej początku, i precyzyjne określenie, na czym polega problem, przy jednoczesnym niedopuszczeniu, aby dane produkty dotarły do konsumentów.

83. W sprawozdaniu specjalnym nr 9/2012 Trybunał przedstawił wyniki kontroli identyfikowalności przeprowadzonej w oparciu o próbę produktów ekologicznych. Doszedł on do wniosku, że właściwe organy w państwach członkowskich napotykały trudności w zapewnianiu identyfikowalności produktów ekologicznych na terytorium, na którym organy te posiadają władzę, a także że zadanie to jest jeszcze trudniejsze w przypadku produktów przewożonych przez granice. Trybunał zalecił wówczas wzmocnienie kontroli, aby upewnić się, że podmioty gospodarcze spełniają wymogi regulacyjne dotyczące identyfikowalności, a także doprecyzowanie przez Komisję ról i zadań poszczególnych podmiotów (zob. także załącznik).

Zapewniono lepszą identyfikowalność na terenie UE, ale nie wszystkich producentów da się wskazać

84. Komisja poczyniła kroki, aby zrealizować zalecenie Trybunału. Rozszerzyła internetowe narzędzie do monitorowania przywozu żywności i pasz, określane jako TRACES (Trade Control and Expert System), o dodatkowy moduł dotyczący importowanych produktów

⁶³ Zasada określana również jako „krok w przód, krok wstecz”.

ekologicznych⁶⁴. Od października 2017 r. jednostki certyfikujące mają obowiązek opatrzyć wszystkie przesyłki zawierające importowane produkty ekologiczne elektronicznym świadectwem kontroli. Moduł dotyczący tych świadectw wprowadzono do systemu TRACES, aby poprawić identyfikowalność produktów ekologicznych i zapewnić znacznie bardziej szczegółowe dane statystyczne na temat importowanych produktów ekologicznych.

85. W ramach kontroli prowadzonych w państwach członkowskich Komisja (DG SANTE) wymaga od właściwych organów przeprowadzenia badania w zakresie identyfikowalności dwóch produktów ekologicznych (wybranych przez zespół kontrolny Komisji). W przypadku składników pochodzących spoza UE badanie obejmuje drogę danego produktu od momentu wejścia na rynek unijny.

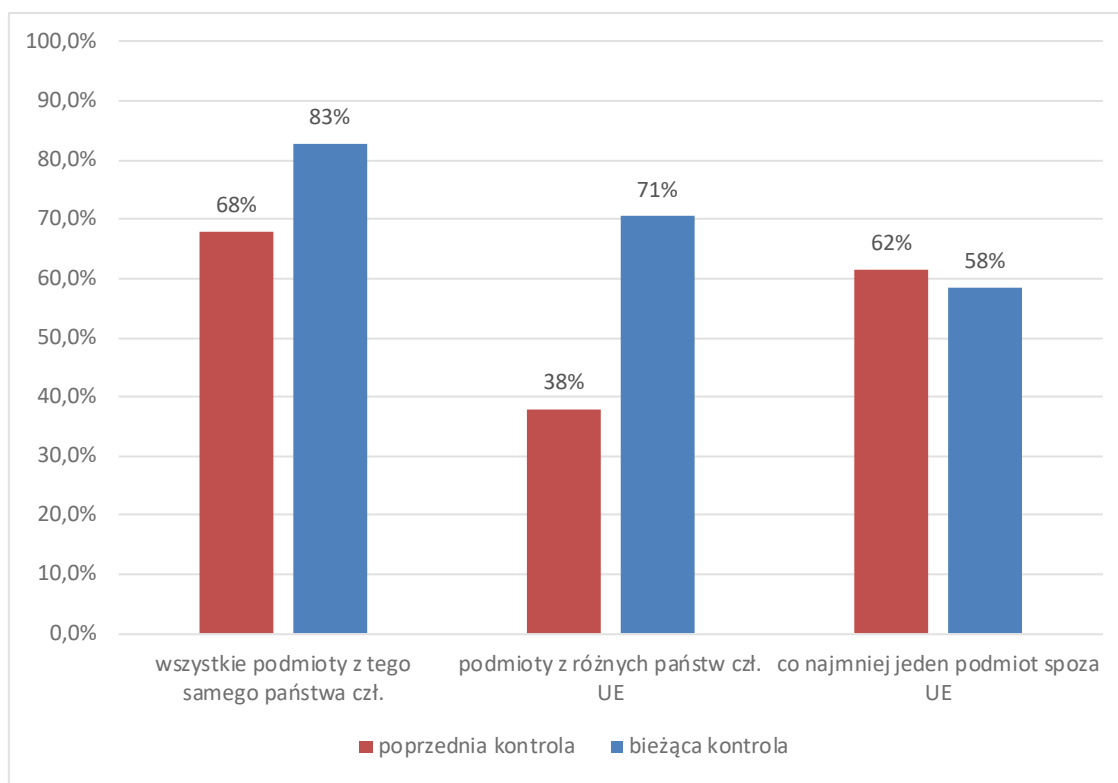
86. Na potrzeby swojej kontroli Trybunał wybrał 105 produktów i zwrócił się do właściwych organów z 18 państw członkowskich i do Komisji o wykonanie następujących czynności:

- (i) przesłedzenie drogi przebytej przez te produkty aż do etapu producenta (w stosownych przypadkach także poza granicami UE),
- (ii) przedstawienie – dla każdego podmiotu gospodarczego związanego z danym produktem – certyfikatu z zakresu produkcji ekologicznej ważnego w momencie przekazania / wyprodukowania / przetwarzania produktu.

87. W przypadku produktów z UE wyniki badania okazały się lepsze niż wyniki badania przeprowadzonego przez Trybunał na potrzeby sprawozdania w 2012 r. (zob. **rys. 5**), a w przypadku produktów importowanych – nie uległy zmianie. Nadal nie wszystkie produkty można było przesłedzić aż do poziomu producenta rolnego.

⁶⁴ TRACES ustanowiono na mocy decyzji Komisji 2004/292/WE w oparciu o dyrektywę Rady 90/425/EWG.

Rys. 5 – Odsetek produktów, dla których uzyskano informacje umożliwiające pełną identyfikowalność

Źródło: Europejski Trybunał Obrachunkowy.

88. Kontrola identyfikowalności bywa trudna i czasochłonna z różnych powodów, do których zaliczają się:

- (i) złożony charakter łańcucha dostaw,
- (ii) trudności z oceną wiarygodności certyfikatów ekologicznych, do czego konieczne jest skorzystanie z różnych baz danych w całej UE, które nie są zharmonizowane pod względem zawartości i nie są praktyczne w użyciu, jeżeli jednostka certyfikująca dany podmiot nie jest znana,
- (iii) brak koordynacji działań między niektórymi właściwymi organami w państwach członkowskich.

Prześledzenie niektórych produktów z próby dobranej przez Trybunał zajęło ponad trzy miesiące. Z powodu czasochłonnych procedur spada zdolność do podjęcia działania

w przypadku niezgodności z wymogami i trudniej jest nie dopuścić, by dane produkty trafiły do konsumentów.

Badanie w zakresie identyfikowalności wykazało problemy związane ze znakowaniem i certyfikatami

89. Badanie w zakresie identyfikowalności doprowadziło do sformułowania szeregu dodatkowych ustaleń dotyczących kwestii, które osłabiają wiarygodność systemu kontroli, takich jak:

- błędne oznaczenie pochodzenia produktu na etykiecie produktu ekologicznego (zob. **ramka 7**),
- niepełne sprawozdanie z inspekcji przeprowadzonej przez jednostkę certyfikującą, dające niski poziom pewności co do dużej liczby jednostek produkcyjnych i przetwórczych w różnych państwach trzecich (zob. **ramka 8**).

Ramka 7 – Przykłady błędnego oznaczenia pochodzenia produktu na etykietach produktów ekologicznych

W przypadku dwóch produktów ekologicznych na etykiecie znajdowała się nieprawidłowa informacja na temat ich pochodzenia:

- chleb pita został błędnie oznaczony jako „rolnictwo UE”, podczas gdy główny składnik (pszenica) pochodził z Mołdawii, Ukrainy i Kazachstanu,
- dżem truskawkowy był błędnie oznaczony jako „rolnictwo UE/rolnictwo spoza UE”, choć wszystkie jego składniki pochodzenia rolnego zostały przywiezione spoza UE (truskawki z Maroka, a cukier z Brazylii).

Ramka 8 – Przykład niepełnego sprawozdania z inspekcji przeprowadzonej przez jednostkę certyfikującą, dającego niski poziom pewności co do wielu podmiotów gospodarczych działających w różnych krajach

W przypadku jednego z produktów zbadanych pod kątem identyfikowalności certyfikat posiadany przez główny podmiot gospodarczy w Turcji obejmował 10 jednostek produkcyjnych i 15 jednostek przetwórczych w Turcji, Etiopii, Kirgistanie, Kazachstanie i na Ukrainie.

Trybunał zwrócił się o przedstawienie najnowszego sprawozdania z inspekcji, na którego podstawie jednostka certyfikująca wystawiła certyfikat dla głównego operatora i wszystkich jego jednostek.

Przeprowadzona analiza wykazała, że w sprawozdaniu, liczącym osiem stron, brakowało podstawowych informacji, takich jak daty wizyt w różnych jednostkach czy rodzaje kontroli, jakie rzeczywiście się odbyły w każdej z tych jednostek. W związku z tym Trybunał nie ma całkowitej pewności, że wszystkie jednostki produkcyjne i przetwórcze zostały odpowiednio skontrolowane.

WNIOSKI I ZALECENIA

90. W przepisach unijnych przewidziano system kontroli produktów ekologicznych. Ma on na celu dać konsumentom pewność, że produkty ekologiczne, które kupują, zostały wytworzone z zachowaniem unijnych lub równoważnych przepisów na każdym etapie łańcucha dostaw, niezależnie od tego, czy produkty te pochodzą z UE, czy są importowane. Z ustaleń Trybunału wynika, że od czasu publikacji poprzedniego sprawozdania specjalnego na ten temat system kontroli został udoskonalony, a zalecenia zasadniczo zrealizowano (zob. **załącznik**), lecz niektóre wyzwania wciąż są aktualne.

91. W zakresie produktów ekologicznych wytworzonych w UE – które składają się na większość unijnej konsumpcji – zarówno Komisja, jak i państwa członkowskie skorygowały wiele uchybień opisanych w poprzednim sprawozdaniu Trybunału.

92. Po publikacji sprawozdania Trybunału w 2012 r. Komisja wznowiła wizyty kontrolne i od tamtej pory objęła nimi większość państw członkowskich. Trybunał stwierdził, że działania w tym zakresie są właściwie prowadzone i monitorowane. W trakcie swoich kontroli Komisja wykryła szereg niedociągnięć i doprowadziła do podjęcia przez państwa członkowskie działań zaradczych. Oprócz kontroli zaczęła ona także występować z inicjatywami w zakresie koordynacji i szkoleń oraz często organizuje spotkania z przedstawicielami państw członkowskich w celu omówienia działań podejmowanych w związku z nieprawidłowościami i domniemanymi nadużyciami (**pkt 31–35**).

93. Właściwe organy państw członkowskich, w których Trybunał przeprowadził kontrolę, poczyniły kroki mające na celu udoskonalenie systemów kontroli. Sześć państw członkowskich skontrolowanych ponownie przez Trybunał wyeliminowało większość niedociągnięć zaobserwowanych w czasie poprzedniej kontroli, wprowadzając zmiany w ramach prawnych, ulepszając koordynację działań z jednostkami akredytującymi i opracowując lepsze wytyczne dotyczące nadzoru nad jednostkami certyfikującymi (**pkt 38**). Osiem państw członkowskich skontrolowanych przez Trybunał dysponuje obecnie wykazem niezgodności i odpowiadających im środków egzekwowania przepisów (w tym sankcji), które mają stosować jednostki certyfikujące (**pkt 44**). Mimo to zespół kontrolny wykrył szereg uchybień związanych z ustaleniami z poprzedniej kontroli (**pkt 40 i 41**). Stwierdził również, że

w UE nie zharmonizowano jeszcze stosowania środków egzekwowania przepisów, a sprawozdawczość prowadzona w państwach członkowskich bywa opóźniona i niepełna (**pkt 43, 45 i 49**).

Zalecenie 1 – Należy wyeliminować niedociągnięcia utrzymujące się w systemach kontroli państw członkowskich i prowadzonej przez nie sprawozdawczości

Komisja Europejska powinna:

- a) monitorować utrzymujące się niedociągnięcia zaobserwowane przez Trybunał w systemach kontroli państw członkowskich,
- b) zmierzać do ściślejszej harmonizacji definicji nieprawidłowości i naruszeń oraz odpowiadających im środków egzekwowania przepisów, prowadząc w tym celu dialog z państwami członkowskimi i przyjmując akty wykonawcze,
- c) przygotować wytyczne dla właściwych organów w celu udoskonalenia prowadzonej przez nie sprawozdawczości, na przykład wskazując na brakujące informacje w ich sprawozdaniach rocznych.

Termin realizacji: 2020 r.

94. Produkty pochodzące z importu stanowią mniejszą część unijnej konsumpcji żywności ekologicznej. Ponad 80% produktów ekologicznych importowanych do UE jest certyfikowanych przez równoważne jednostki certyfikujące, natomiast pozostały odsetek to produkty importowane z równoważnych państw trzecich. Od 2012 r. Komisja przeprowadziła kontrole w większości równoważnych państw trzecich (**pkt 62**). Zaczęła także przeprowadzać wizyty w równoważnych jednostkach certyfikujących oraz analizować ich działania na miejscu, w państwach trzecich. Dotychczas przyjrzała się w ten sposób systemom wykorzystywanym w przypadku około jednej trzeciej produktów importowanych certyfikowanych przez równoważne jednostki certyfikujące (**pkt 57 i 58**). Nadzór nad tymi jednostkami stanowi dla Komisji wyzwanie, gdyż to ona jest w ich przypadku właściwym organem. Nie może tym samym polegać na wynikach prac innego właściwego organu, co ma miejsce w przypadku państw członkowskich i równoważnych państw trzecich. Po wskazaniu

przez Komisję niedociągnięć ich wyeliminowanie w różnych jednostkach certyfikujących działających w tym samym kraju może zajmować dużo czasu (**pkt 60**).

95. Komisja nie tylko sprawdza, jakie działania następcze podjęto po jej kontrolach, ale także systematycznie analizuje sprawozdania roczne otrzymywane od równoważnych jednostek certyfikujących i równoważnych państw trzecich. Często przeprowadza jednak tę ocenę z opóźnieniem (**pkt 69**). Trybunał ustalił, że Komisja opiera się w swoich pracach na sprawozdaniach jednostek akredytujących. Nie ma jednak żadnych oficjalnych porozumień o współpracy, które określałyby zasady regularnej wymiany informacji lub na mocy których Komisja mogłaby skoordynować swoje działania nadzorcze z pracami jednostek akredytujących (**pkt 70**). Trybunał zaobserwował, że Komisja sonduje dopiero możliwość uzyskania synergii ze sprawowania nadzoru nad importem produktów ekologicznych we współpracy z właściwymi organami z innych znaczących rynków, na które produkty te są importowane (Stany Zjednoczone, Kanada, Chile, Szwajcaria, Japonia i Korea Południowa) (**pkt 71**).

96. W odniesieniu do systemu kontroli importu można stwierdzić, że egzekwowanie przez Komisję przestrzegania przepisów bywa trudne i czasochłonne, lecz nowo wprowadzone przepisy mają na celu przyspieszenie i zwiększenie skuteczności egzekwowania obowiązujących zasad. Za ich sprawą Komisja będzie miała możliwość przyjęcia aktu wykonawczego mającego natychmiastowe zastosowanie w celu szybszego wycofania uznania równoważnych jednostek certyfikujących (**pkt 72**). W odniesieniu do równoważnych państw trzecich, podpisywane w przyszłości umowy handlowe mogłyby – wzorem umowy handlowej z Chile – obejmować mechanizmy dotyczące komunikacji, weryfikacji i rozwiązywania sporów (**pkt 74**).

97. W gestii państw członkowskich leży również przeprowadzanie kontroli importowanych produktów ekologicznych, a poprzez nadzór sprawowany nad jednostkami certyfikującymi sprawdzają one, czy procedury i kontrole, które stosują importerzy, są odpowiednie. Trybunał wykrył niedociągnięcia w kontrolach przywożonych przesyłek, a także stwierdził, że kontrole importerów przeprowadzane przez jednostki certyfikujące wciąż były niekompletne w niektórych państwach członkowskich (**pkt 75–80**).

Zalecenie 2 – Należy poprawić nadzór nad importem poprzez zacieśnienie współpracy

Komisja Europejska powinna:

- a) poprawić nadzór sprawowany nad równoważnymi jednostkami certyfikującymi, m.in. poprzez zacieśnienie współpracy z jednostkami akredytującymi i właściwymi organami z innych znaczących rynków importujących produkty ekologiczne,
- b) sprawnie dokonywać oceny sprawozdań rocznych przekazanych przez równoważne jednostki certyfikujące i równoważne państwa trzecie,
- c) wydać wytyczne dla państw członkowskich dotyczące metod przeprowadzania szczegółowych kontroli obejmujących sprawowany przez jednostki certyfikujące nadzór nad importerami i importowane produkty ekologiczne.

Termin realizacji: 2020 r.

98. Zespół kontrolny Trybunału ponownie przeprowadził badanie w zakresie identyfikowalności, aby sprawdzić, czy produkty ekologiczne można prześledzić aż do poziomu producenta rolnego oraz czy na każdym etapie łańcucha dostaw można potwierdzić ekologiczny status produktu za pomocą odnośnego certyfikatu. Wyniki wykazały poprawę w stosunku do poprzedniej kontroli, zwłaszcza w UE. Nadal jednak nie wszystkie produkty można było prześledzić do poziomu producenta rolnego (**pkt 86 i 87**). Trybunał zaobserwował, że większość jednostek certyfikujących w UE dysponuje obecnie internetową bazą danych na temat certyfikatów ekologicznych obejmującą wszystkie ich podmioty. Bazy danych nie są jednak zharmonizowane pod względem zawartości ani praktyczne w użyciu, jeżeli jednostka certyfikująca dany podmiot nie jest znana (**pkt 88**). Udostępnienie internetowych baz danych dotyczących podmiotów spoza UE mogłoby mieć korzystny wpływ na identyfikowalność produktów importowanych.

Zalecenie 3 – Należy prowadzić bardziej kompletne kontrole identyfikowalności

Komisja Europejska powinna:

- a) przeprowadzać – w ramach swoich działań nadzorczych w stosunku do produktów importowanych – badania w zakresie identyfikowalności wykraczające poza granice UE i wykorzystać ich wyniki do lepszego ukierunkowania kontroli lub weryfikacji *ad hoc* obejmujących jednostki certyfikujące i przeprowadzanych w państwach trzecich,
- b) wspólnie z właściwymi organami przeanalizować wyniki kontroli identyfikowalności, aby wskazać niedociągnięcia i możliwe działania naprawcze,
- c) zapewnić lepszą dostępność danych na temat certyfikatów produkcji ekologicznej w kontekście transgranicznym poprzez zobowiązanie jednostek certyfikujących w państwach trzecich do zamieszczania wykazu swoich certyfikatów w internecie.

Termin realizacji: a) i b) 2020 r., c) 2024 r.

Niniejsze sprawozdanie zostało przyjęte przez Izbę I, której przewodniczył członek Trybunału Obrachunkowego Nikolaos MILIONIS, na posiedzeniu w Luksemburgu w dniu 13 lutego 2019 r.

W imieniu Trybunału Obrachunkowego

Klaus-Heiner LEHNE

Prezes

ZAŁĄCZNIK**Ocena stopnia realizacji zaleceń sformułowanych w sprawozdaniu specjalnym nr 9/2012**

Zalecenie ze sprawozdania specjalnego Trybunału nr 9/2012	Bieżąca ocena	Uwagi
1 Właściwe organy powinny wzmocnić swoją rolę nadzorczą w stosunku do jednostek certyfikujących poprzez odpowiednio udokumentowane procedury zatwierdzania jednostek certyfikujących i nadzoru nad nimi, promowanie ujednolicenia definicji naruszeń, nieprawidłowości i odpowiednich sankcji oraz poprzez propagowanie dobrych praktyk.	Zrealizowane w przeważającej mierze	Zauważalna poprawa, ale w państwach członkowskich nadal występują niedociągnięcia
2 Państwa członkowskie powinny zapewnić bezpośredni przepływ wszystkich istotnych informacji na temat naruszeń i nieprawidłowości z jednostek certyfikujących do agencji płatniczych i vice versa; Komisja powinna doprecyzować formę i terminy informowania na temat naruszeń i nieprawidłowości, wprowadzić odpowiednie działania gwarantujące, że państwa członkowskie przestrzegają swoich zobowiązań w zakresie sprawozdawczości oraz zrewidować system informacji ustanowiony do celów informowania o naruszeniach i nieprawidłowościach, a także rozważyć uwzględnienie informacji dotyczących państw trzecich.	Zrealizowane w przeważającej mierze Zrealizowane w przeważającej mierze	Zauważalna poprawa, ale w państwach członkowskich nadal występują niedociągnięcia Zauważalna poprawa, ale w odniesieniu do zobowiązań w zakresie sprawozdawczości nadal występują niedociągnięcia
3 Należy wzmocnić kontrole, aby upewnić się, że podmioty gospodarcze spełniają wymogi regulacyjne dotyczące identyfikowalności; w tym zakresie Komisja powinna wyjaśnić role i zadania różnych podmiotów.	Zrealizowane częściowo Zrealizowane częściowo	Poprawa, ale nadal zbyt wiele produktów, których pochodzenia nie można prześledzić Częściowo wykonane (w zakresie produktów importowanych z państw trzecich) dzięki systemowi TRACES
4 Komisja powinna wzmocnić monitoring systemów kontroli państw członkowskich poprzez realizowanie wizyt kontrolnych oraz gromadzenie i wykorzystywanie koniecznych danych i informacji.	Zrealizowane w przeważającej mierze	Należy poprawić kwestię gromadzenia i wykorzystywania informacji zawartych w sprawozdaniach rocznych
5 Komisja powinna zapewnić odpowiedni nadzór nad krajami objętymi wykazem państw uznanych za równoważne w zakresie produkcji ekologicznej oraz przeprowadzać terminową ocenę wniosków składanych przez państwa trzecie w celu wpisania ich do tego wykazu.	Zrealizowane w przeważającej mierze	Ocena sprawozdań rocznych z opóźnieniem i nieliczne coroczne spotkania
6 Dopóki system zezwoleń na przywóz będzie funkcjonował, państwa członkowskie powinny zapewnić jego właściwe stosowanie. Właściwe organy w państwach członkowskich powinny wzmocnić kontrole przeprowadzane w jednostkach certyfikujących, które mogą wydawać świadectwa kontroli.	Nieaktualne	

ODPOWIEDZI KOMISJI NA SPRAWOZDANIE SPECJALNE EUROPEJSKIEGO TRYBUNAŁU OBRACHUNKOWEGO

„SYSTEM KONTROLI PRODUKTÓW EKOLOGICZNYCH ZOSTAŁ UDOSKONALONY, LECZ PEWNE WYZWANIA NADAL POZOSTAJĄ AKTUALNE”

STRESZCZENIE

II. W odniesieniu do zaleceń opublikowanych przez Europejski Trybunał Obrachunkowy w sprawozdaniu specjalnym nr 9/2012 Komisja uważa, że zalecenia te zostały wdrożone. Podjęte działania polegały w szczególności na usprawnieniu ram prawnych i przypomnieniu państwom członkowskim o ich zobowiązaniach prawnych. Ponadto Komisja wprowadziła elektroniczne świadectwo kontroli w ramach systemu TRACES, co znacznie poprawiło identyfikowalność produktów przywożonych z państw trzecich.

VII. Komisja przyjmuje te zalecenia.

WSTEP

14. Komisja stosuje różne środki nadzoru nad działaniami równoważnych jednostek certyfikujących w państwach trzecich. Ponadto Komisja zwraca się o informacje ad hoc, na przykład w celu dowiedzenia identyfikowalności dostawy lub produktu.

UWAGI

41.

Drugi punkt wyliczenia: jeśli chodzi o dowody dotyczące podejścia opartego na ocenie ryzyka, jednostki certyfikujące powinny stosować dobór próby w oparciu o ocenę ryzyka, ale w przypadkach, w których podejrzewa się stosowanie produktu niedopuszczonego do obrotu, oprócz doboru próby opartego na ocenie ryzyka należy dodatkowo przeprowadzać kontrole wrywkowe i analizy laboratoryjne.

43. Na posiedzeniu Komitetu ds. Produkcji Ekologicznej w dniu 6 czerwca 2018 r. Komisja rozpoczęła działania harmonizacyjne dotyczące krajowego wykazu środków.

Przyjęte ramy obejmują następujące działania:

- (i) wybranie pewnej liczby najczęściej występujących/poważnych niezgodności,
- (ii) sporządzenie formularza składającego się z pięciu kolumn (tj. odniesienie prawne, klasyfikacja niezgodności, rodzaj środka, proces administracyjny i działania podejmowane w następstwie stwierdzenia niezgodności),
- (iii) zwrócenie się do państw członkowskich o wypełnienie formularza w oparciu o ich obowiązujące krajowe wykazy środków,
- (iv) analiza wypełnionych formularzy i wyciągnięcie wniosków dotyczących różnic,
- (v) opracowanie wskazówek dotyczących sposobu przygotowania krajowego wykazu środków.

Ramka 1 – Informacje bywają przekazywane późno i nie zawsze są kompletne

Uwagi dotyczące informacji przekazywanych z wykorzystaniem systemu OFIS: Komisja zidentyfikowała problem związany z terminowością zamieszczania powiadomień w systemie OFIS i zwróciła się do państw członkowskich o podjęcie działań w tej kwestii. Ponadto podczas kontroli przeprowadzanych w państwach członkowskich Komisja sprawdza losowo dobraną próbę dokumentacji dotyczącej niezgodności pod kątem:

- (i) terminowego zgłaszania niezgodności przez jednostkę certyfikującą właściwemu organowi oraz,

(ii) zamieszczenia przez właściwy organ powiadomienia w systemie OFIS.

W przypadku niedociągnięć Komisja kieruje zalecenia do państw członkowskich, które muszą podjąć działania.

W odniesieniu do sekcji „Sprawozdania roczne przekazywane Komisji”: Komisja podjęła szereg inicjatyw mających na celu osiągnięcie poprawy zarówno w zakresie terminowego przekazywania sprawozdań rocznych, jak i ich treści. Komisja omówiła tę kwestię z państwami członkowskimi na forum Komitetu ds. Rolnictwa Ekologicznego i wysłała monity dotyczące opóźnionego przedkładania sprawozdań rocznych. Komisja zrewidowała „listę kontrolną dotyczącą oceny sprawozdania rocznego” w celu wyjaśnienia i poprawy sprawozdawczości państw członkowskich, aby pomóc państwom członkowskim w przygotowywaniu ich sprawozdań rocznych i zapewnić, by w sprawozdaniach znalazły się wymagane i istotne dane dotyczące produkcji ekologicznej.

Komisja oczekuje, że problem ten zostanie rozwiązany wraz z przyjęciem aktu wykonawczego na podstawie art. 25 lit. a) rozporządzenia w sprawie kontroli urzędowych (UE) 2017/625.

Ramka 2 – Mała częstotliwość kontroli przeprowadzanych przez Komisję

W 2019 r. Komisja skontroluje kolejną jednostkę certyfikującą, która działa w Republice Dominikańskiej, ze szczególnym uwzględnieniem faktu, że kraj ten jest jednym z największych eksporterów produktów ekologicznych do UE.

59. Ze względu na ostrzeżenia dotyczące bezpieczeństwa niezbędne było przełożenie lub odwołanie planowanych przez Komisję wizyt w pewnych krajach. W przypadkach tego rodzaju Komisja może skorzystać z innych środków nadzoru w celu uzyskania pewności co do wydajności działania jednostek certyfikujących, na przykład: kontroli dokumentacji w biurze jednostki certyfikującej, weryfikacji kontroli przeprowadzanych przez inspektorów jednostek certyfikujących w innym kraju, podejmowania bezpośrednich działań w następstwie nieprawidłowości wraz z jednostkami certyfikującymi, a także sprawować nadzór poprzez sprawozdania roczne.

Ramka 3 – Trudności w wyeliminowaniu systemowych niedociągnięć za sprawą kontroli jednostek certyfikujących

Komisja uzgodniła wraz z państwami członkowskimi wprowadzenie nowych „Wytycznych na temat dodatkowych kontroli urzędowych produktów ekologicznych pochodzących z Chin”. Dokument ten obowiązuje od dnia ¹ stycznia 2019 r. i zobowiązuje państwa członkowskie do przeprowadzenia kontroli i weryfikacji wszystkich przesyłek z Chin w przypadku szeregu określonych produktów.

Państwa członkowskie i Komisja uznały te wytyczne za niezbędne ze względu na rosnącą liczbę nieprawidłowości zgłaszanych w systemie OFIS w odniesieniu do pewnych rodzajów produktów przywożonych z Chin.

61. Na podstawie nowego rozporządzenia w sprawie produkcji ekologicznej stosowane przez jednostki certyfikujące normy i systemy kontroli w zakresie produkcji ekologicznej będą musiały być zgodne z przepisami UE. Jak wskazał Europejski Trybunał Obrachunkowy, przyniesie to pewną oszczędność czasu, ponieważ przeprowadzanie oceny norm nie będzie już konieczne. Wszystkie pozostałe elementy oceny, monitorowania i nadzoru pozostają jednak bez zmian.

67. Komisja stale monitoruje powiadomienia umieszczane w systemie OFIS i kontaktuje się z jednostkami certyfikującymi równoważnych państw trzecich w przypadku powtarzających się opóźnień w udzielaniu odpowiedzi lub w związku z określonymi kwestiami.

Ponadto w kontekście Komitetu ds. Produkcji Ekologicznej Komisja regularnie przedstawia i omawia z państwami członkowskimi przypadki zgłaszane w powiadomieniach.

70. Komisja uważa nadzór nad jednostkami akredytującymi za podstawę systemu kontroli.

Należy zauważyć, że w rozporządzeniu w sprawie produkcji ekologicznej nie ma przepisu prawnego określającego ramy stosunków między Komisją a jednostkami akredytującymi, które działają na podstawie umowy prywatnej z jednostkami certyfikującymi.

Istnieją jednak formy aktywnej współpracy między Komisją a jednostkami akredytującymi (np. w ramach specjalnych warsztatów i spotkań *ad hoc*), ponadto korespondencja między Komisją a odpowiednimi jednostkami certyfikującymi jest przesyłana do wiadomości jednostek akredytujących.

Głównym celem spotkań jest przedstawienie jednostkom akredytującym informacji na temat wyzwań stojących przed Komisją w zakresie nadzoru nad jednostkami certyfikującymi uznanymi za równoważne i certyfikującymi produkty ekologiczne z państw trzecich oraz uzyskanie opinii jednostek akredytujących na temat trudności operacyjnych związanych z wdrażaniem rozporządzenia w sprawie produkcji ekologicznej.

72. Komisja zamierza w dalszym ciągu dążyć do zminimalizowania opóźnienia od momentu podjęcia decyzji w sprawie tymczasowego wycofania lub definitywnego usunięcia z odpowiedniego załącznika IV do rozporządzenia (WE) nr 1235/2008 do jej skutecznego wejścia w życie.

77. Na zrewidowanej liście kontrolnej dotyczącej oceny sprawozdań rocznych Komisja uwzględniła pole na dodatkowe kontrole przywozu i będzie monitorować jakość i dokładność otrzymanywanych na ten temat danych.

WNIOSKI I ZALECENIA

Zalecenie 1 - Należy wyeliminować nadal występujące niedociągnięcia w systemach kontroli i sprawozdawczości państw członkowskich

a) Komisja przyjmuje to zalecenie.

Komisja posiada systematyczne procedury związane z monitorowaniem wdrażania zaleceń z kontroli przedstawionych w wyniku kontroli przeprowadzanych przez Dyрекcję Generalną ds. Zdrowia i Bezpieczeństwa Żywności. W odpowiedzi na zalecenia z kontroli państwa członkowskie wzywa się do przedstawienia planów działania mających na celu wyeliminowanie niedociągnięć w odpowiednim krajowym systemie kontroli oraz przedstawienia dowodów na ich wdrożenie. Nadal występujące niedociągnięcia wskazane przez Europejski Trybunał Obrachunkowy zostaną uwzględnione w ramach tych czynności lub wyeliminowane w ramach działań ukierunkowanych (rozmowy dwustronne i szkolenia).

b) Komisja przyjmuje to zalecenie.

Komisja będzie kontynuować rozpoczęte rozmowy z państwami członkowskimi na temat dalszej harmonizacji środków i opublikuje wytyczne dotyczące opracowywania krajowych wykazów środków w celu ich omówienia i zatwierdzenia.

W nowym rozporządzeniu w sprawie produkcji ekologicznej, które wejdzie w życie w 2021 r., przewiduje się przyjęcie aktu wykonawczego w celu określenia jednolitych ustaleń dotyczących przypadków, w których właściwe organy mają przedsięwziąć środki w związku z podejrzeniem lub stwierdzeniem występowania niezgodności. Rozporządzenie wykonawcze nie wejdzie w życie wcześniej niż w 2021 r.

c) Komisja przyjmuje to zalecenie.

Komisja opracuje szczególną treść rozdziału poświęconego produkcji ekologicznej w omawianych sprawozdaniach rocznych na potrzeby art. 25 lit. a) rozporządzenia (UE) 2017/625 w sprawie kontroli urzędowych.

Stworzenie przejrzystego i wspólnego dla wszystkich formularza może przynieść znaczącą poprawę, a dzielenie się dobrymi praktykami może być narzędziem do jej osiągnięcia.

95. Komisja uważa nadzór nad jednostkami akredytującymi za podstawę systemu kontroli.

Należy zauważyć, że w rozporządzeniu w sprawie produkcji ekologicznej nie ma przepisu prawnego określającego ramy stosunków między Komisją a jednostkami akredytującymi, które działają na podstawie umowy prywatnej z jednostkami certyfikującymi.

Istnieją jednak określone formy aktywnej współpracy między Komisją a jednostkami akredytującymi (w tym specjalne warsztaty, przysyłanie do wiadomości jednostek akredytujących korespondencji między Komisją a odpowiednimi organami kontrolnymi, a także organizowanie spotkań ad hoc).

Zalecenie 2 – Należy poprawić nadzór nad przywozem poprzez zacieśnienie współpracy

a) Komisja przyjmuje to zalecenie.

Oprócz odbywania corocznych spotkań z jednostkami akredytującymi Komisja zamierza:

- dokonać oceny dróg prawnych umożliwiających zacieśnienie współpracy z jednostkami akredytującymi.
- wspierać współpracę w kontekście wielostronnych dyskusji mających na celu znalezienie synergii i sprostanie wspólnie ponoszonymu ryzyku i wyzwaniom.

b) Komisja przyjmuje to zalecenie.

c) Komisja przyjmuje to zalecenie.

Komisja zamierza wyjaśnić przepisy prawne dotyczące kontroli przywożonych produktów, w szczególności w kontekście nowego rozporządzenia w sprawie produkcji ekologicznej, a także kontynuować prace nad wytycznymi dotyczącymi przywozu produktów ekologicznych do UE z wybranych państw trzecich. Umożliwi to państwom członkowskim wypracowanie zharmonizowanego podejścia. Rozporządzenie wykonawcze nie wejdzie w życie wcześniej niż w 2021 r.

Zalecenie 3 – Należy prowadzić bardziej kompletne kontrole identyfikowalności

a) Komisja przyjmuje to zalecenie.

Oprócz trwających badań ad hoc w zakresie identyfikowalności podejrzanych przesyłek, Komisja zamierza co roku przeprowadzać szereg badań w zakresie identyfikowalności.

b) Komisja przyjmuje to zalecenie.

Komisja zamierza zwrócić się do państw członkowskich o przedstawienie delegatom Komitetu ds. Produkcji Ekologicznej wyników przeprowadzonych przez nie kontroli w zakresie identyfikowalności wraz z analizą napotkanych problemów i działań z zakresu egzekwowania przepisów.

c) Komisja przyjmuje to zalecenie.

Komisja zamierza opracować podejście do wydawania świadectw elektronicznych na potrzeby rynku wewnętrznego, które zostanie włączone do przyszłego systemu zarządzania informacjami w zakresie kontroli urzędowych, aby w pierwszej kolejności poprawić transgraniczny dostęp do danych dotyczących certyfikatów produkcji ekologicznej.

Następnie Komisja podejmie niezbędne kroki w celu rozszerzenia tego systemu na państwa trzecie, w szczególności aby zapewnić zgodność z przepisami UE, które do 2024 r. staną się obowiązkowe.

ZESPÓŁ KONTROLNY TRYBUNAŁU

Sprawozdania specjalne Trybunału przedstawiają wyniki kontroli dotyczących wybranych obszarów polityki i programów unijnych bądź kwestii związanych z zarządzaniem w wybranych obszarach budżetowych. Trybunał wybiera i opracowuje zadania kontrolne w taki sposób, aby miały one jak największe oddziaływanie, biorąc pod uwagę kryteria takie jak zagrożenia dla wykonania zadań lub zgodności, poziom dochodów lub wydatków w danym obszarze, nadchodzące zmiany oraz interes polityczny i społeczny.

Niniejsze sprawozdanie zostało przyjęte przez Izbę kontroli I, której przewodniczy członek Trybunału Nikolaos Milionis i która zajmuje się wydatkami związanymi ze zrównoważonym użytkowaniem zasobów naturalnych. Kontrolą kierował Nikolaos Milionis, członek Trybunału, a w działania kontrolne zaangażowani byli: Ioulia Papatheodorou, była szefowa gabinetu; Kristian Sniter, obecny szef gabinetu; Matteo Tartaggia, attaché; pozostali pracownicy gabinetu członka; Michael Bain, kierownik; Els Brems, koordynator zadania, a także kontrolerzy: Blanka Happach, Greta Kapustaite i Radostina Simeonova. Wsparcie językowe zapewnili Miroslava Chakalova-Siddy, Marek Riha i Fiona Urquhart.

Od lewej: Michael Bain, Blanka Happach, Nikolaos Milionis, Matteo Tartaggia, Greta Kapustaite, Kristian Sniter.

Wydarzenie	Data
Przyjęcie ramowego programu kontroli / rozpoczęcie kontroli	29.11.2017
Oficjalne przesłanie projektu sprawozdania do Komisji (lub innej jednostki kontrolowanej)	3.1.2019
Przyjęcie sprawozdania końcowego po przeprowadzeniu postępowania kontryktoryjnego	13.2.2019
Otrzymanie oficjalnych odpowiedzi Komisji (lub innej jednostki kontrolowanej) we wszystkich językach	8.3.2019

PDF ISBN 978-92-847-1749-1 doi:10.2865/380076 QJ-AB-19-002-PL-N

HTML ISBN 978-92-847-1741-5 doi:10.2865/3851 QJ-AB-19-002-PL-Q

Począwszy od 1991 r. w Unii Europejskiej funkcjonuje system kontroli produkcji, przetwarzania, dystrybucji i importu produktów ekologicznych. System ten ma na celu dać konsumentom pewność, że przepisy dotyczące produktów ekologicznych są przestrzegane na każdym etapie łańcucha dostaw. W ostatnich latach unijny sektor produktów ekologicznych szybko się rozwijał. Trybunał Obrachunkowy sprawdził, jakie działania podjęto w odpowiedzi na jego sprawozdanie specjalne nr 9/2012 opublikowane w czerwcu 2012 r. i stwierdził, że system kontroli został udoskonalony. Ówczesne zalecenia zostały zasadniczo wdrożone, lecz niektóre wyzwania wciąż są aktualne. Zalecenia sformułowane obecnie przez zespół kontrolny mają przyczynić się do wyeliminowania utrzymujących się uchybień w zakresie produktów unijnych stwierdzonych w państwach członkowskich, a także do udoskonalenia – dzięki zacieśnionej współpracy – nadzoru nad importowanymi produktami ekologicznymi oraz do zwiększenia liczby kompletnych kontroli identyfikowalności.

EUROPEJSKI
TRYBUNAŁ
OBRACHUNKOWY

Urząd Publikacji

EUROPEJSKI TRYBUNAŁ OBRACHUNKOWY
12 rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
LUKSEMBURG

Tel.: +352 4398-1

Formularz kontaktowy: eca.europa.eu/pl/Pages/ContactForm.aspx

Strona internetowa: eca.europa.eu

Twitter: @EUAuditors

© Unia Europejska, 2019

W celu wykorzystania lub powielenia zdjęć lub innych materiałów nieobjętych prawem autorskim Unii Europejskiej należy wystąpić o zgodę bezpośrednio do właścicieli praw autorskich.